

Міністерство освіти і науки України

Луцький національний технічний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет архітектури, будівництва та дизайну

(повне найменування факультету)

Кафедра архітектури та дизайну

(повна найменування кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»

АНІМАЛІСТИЧНИЙ ЖАНР ГРАФІКИ
У ФОРМУВАННІ ДИЗАЙНУ
АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

спеціальність 022 Дизайн

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Дизайн»

(назва освітньої програми)

Виконав: здобувач вищої освіти
групи Дм - 21

ЧАЙКА Юрій Миколайович

(підпис)

Керівник:

канд. мист., доцент

БОКІЙ Тетяна Філаретівна

(підпис)

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«15» грудня 2023 р.

Гарант освітньої програми:

канд. мист., доцент

БОНДАРЧУК Юлія Сергіївна

(підпис)

Луцьк – 2023 рік

Луцький національний технічний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет архітектури, будівництва та дизайну

Кафедра архітектури та дизайну

Ступінь вищої освіти: магістр

Галузь знань: 02 «Культура та мистецтво»

Спеціальність: 022 Дизайн

Освітня програма: «Дизайн»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри архітектури та дизайну

Оксана ПАСІЧНИК

«04» вересня 2023 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

Чайки Юрія Михайловича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи

Анімалістичний малюнок графіки
у формуванні дизайну архітектурного середовища

керівник кваліфікаційної роботи

доц., канд. мист. Володі Степан Михайлович

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «17» жовтня 2023 року № 314/01-02

2. Строк подання кваліфікаційної роботи 15 грудня 2023 року

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи

розробити анімалістичного малюнок графіки у формуванні дизайну архітектурного середовища, представити серію акварельних робіт у анімалістичному стилі

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Визначення жанру мистецтва, форми, вибору, смислу використання кольору, графіки

Форми А. Інформаційний матеріал

Форми Б. Малюнок та скелет

Форми В. Аналіз роботи анімалістичного жанру

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Графіка кольорова, креслення чорно-білою лінійною графікою
форматом 1,2 м x 3 м, що складається з шістьох «свідок»
форматом 1,2 м x 1 м на машині представлено

*записку чашину у вигляді складних інструментальних
проектних записок у вигляді серії атестаційних завдань*

6. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання приймав
Розділ 1	<i>кауч. мист., реч. Бокій М.Ф.</i>		
Розділ 2	<i>кауч. мист., реч. Бокій М.Ф.</i>		
Розділ 3	<i>кауч. мист., реч. Бокій М.Ф.</i>		

7. Дата видачі завдання 15 серпня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

N з/п	Назва етапів науково-проектної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Розділ 1.	20.09. 2023	
2.	Розділ 2.	15.10. 2023	
3.	Розділ 3.	15.11. 2023	
5	Формування висновків та додатків	20.11. 2023	
6	Розробка проектної частини	24.11.2023	
7	Формування реферату	01.12.2023	
8	Подання пояснювальної записки на інструментальну перевірку на	07.12.2023	
9	Подання виконаного КР з відгуком	12.12.2023	
10	Подання виконаної КР на підпис декану та відповідальному секретарю ЕК	15.12.2023	
11	Захист кваліфікаційної роботи	21.12.2022	

Магістрант

Керівник кваліфікаційної роботи

Майко Ю.М.

(прізвище та ініціали)

Бокій М.Ф.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Чайка Ю.М. Анімалістичний жанр у дизайні інтер'єру та урбаністичного середовища

Багато сучасних митців використовують зображення тварин у своїх роботах. Найголовнішим завданням всіх анімалістів є показати красу природи, багатство живого світу, без яких неможливе існування людства, і цим закликати захищати та оберігати нашу планету. Сьогодні екологічні питання є важливою проблемою і визначають рівень благополуччя та існування всієї світової цивілізації, тому анімалістичний жанр має і надалі розвиватися.

У дослідженні проведено комплексний аналіз анімалістичного жанру, акцентувалася увага на історії анімалізму, його композиційних особливостях. Вирішено такі питання: 1) здійснено опис етапів розвитку анімалістичного жанру на основі аналізу інформаційних джерел; 3) уточнено питання термінології жанру; 4) проведено класифікацію анімалістичних зображень; 5) окреслено значення тварини у дизайні урбаністичного середовища; 6) проаналізовано досвід роботи художників-анімалістів; 8) здійснено дизайн-розробку анімалістичних зображень в середовищі інтер'єру.

У розділі 1 проведений історичний аналіз стану наукової проблеми, етапів розвитку анімалізму та виокремлено питання термінології анімалістичний жанру. У розділі 2 уточнена класифікація анімалістичних зображень та виділені риси анімалістичного жанру. У розділі 3 виявлено практичні аспекти зображення тварин у дизайні урбаністичного середовища, представлено творчий досвід світових та українських митців, приділено увагу творчості художника-анімаліста Юрія Чайки. У розділі 4 здійснено дизайн-розробку анімалістичних зображень в середовищі інтер'єру.

Пояснювальна записка складається з вступу, чотирьох розділів, списку використаних джерел (50 позицій), додатків. Обсяг роботи (без додатків) – 55 сторінок. Обсяг додатків – 47 стор.

Ключові слова: анімалізм, анімалістичний жанр, дизайн, урбаністичне середовище, тварини, стріт-арт, художник-анімаліст.

ABSTRACT

Chayka Yu. M. The animalistic genre of graphics in the formation of architectural environment design

Many modern artists use the image of animals in the works. The general task of all animal painters is to show beauty of nature, riches of the living world, without that there is impossible existence of humanity, and to call these to protect and guard our planet. Today ecological questions are an important problem and determine the level of prosperity and existence of all world civilization that is why animalistic genre must develop in future.

The complex analysis of animalistic genre is conducted in research, attention was accented on history of animalism, him composition features. Such questions are decided: 1) description of the stages of development of animalistic genre is carried out on the basis of analysis of informative sources; 3) the question of terminology of genre is specified; 4) classification of animalistic images is conducted; 5) the value of animal is outlined in the design of urbanism environment; 6) experience of animal artists-painters is analysed; 8) design-development of animalistic images is carried out in the environment of interior.

In a section 1 the historical analysis of the state of scientific problem, stages of development of animalism is conducted and the question of terminology of animalistic genre is distinguished. There is the classification of animalistic images and distinguished lines of animalistic genre in a section 2. In a section 3 found out the practical aspects of image of animals in the design of urbanism environment, creative experience of world and Ukrainian artists is presented, pay attention work of animal artist-painter Yuriy Chayka. In a section 4 design-development of animalistic images is carried out in the environment of interior.

An explanatory message consists of entry, four section, list of the used sources (50 positions), additions. Volume of work (without additions) – 55 pages. Volume of additions – 47 стор.

Keywords: animalism, animalistic genre, design, urbanism environment, animals, street-art, animal artist-painter.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. Історія анімалізму	10
1.1. Стан наукової проблеми	10
1.2. Етапи розвитку анімалістичного жанру	12
1.3. Поняття анімалістичний жанр: питання термінології	14
Висновки до розділу 1	16
РОЗДІЛ 2. Класифікація анімалістичних зображень	18
2.1. Зображення тварин у мистецтві (скульптура, живопис)	18
2.2. Риси анімалістичного жанру	21
Висновки до розділу 2	22
РОЗДІЛ 3. Анімалізм у мистецькій практиці	23
3.1. Композиційні особливості анімалістичних полотен в інтер'єрі	23
3.2. Тварини у дизайні урбаністичного середовища	26
3.3. Тваринні мотиви в стріт-арті	29
3.4. Творчість художників-анімалістів	31
3.5. Творчість Юрія Чайки як зразок сучасного анімалізму	35
Висновки до розділу 3	37
РОЗДІЛ 4. Дизайн-розробка анімалістичних зображень в середовищі інтер'єру	39
4.1. Концепція створення образів тварин	39
4.2. Особливості формотворення об'єкта проектування	41
4.3 Матеріали і техніка виконання	42
Висновки до розділу 4	45
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51
ДОДАТКИ	56
Додаток А. Ілюстративний матеріал	56

Додаток Б. Таблиці та схеми	90
Додаток В. Дизайн-розробка анімалістичних зображень в середовищі інтер'єру	94

ВСТУП

Актуальність проблеми. Охорона навколишнього природного середовища – це нова форма у взаємодії людини й природи, породжена в сучасних умовах. Сьогодні екологічні проблеми стоять у ряді найважливіших і визначають рівень благополуччя всієї світової цивілізації. І якщо всі будуть продовжувати лише пасивно спостерігати, то подальше погіршення стану довкілля неминуче.

Кожен може змінити свій спосіб життя, щоб допомогти природі. Почати можна з малого, поступово переходячи до більш серйозних кроків, і це буде внесок кожного у спільну справу – захист навколишнього середовища. Саме це роблять художники-аніمالісти у своїх творах, відображаючи відношення людей до тварин і природи. Адже основна ідея аніمالістичного жанру полягає саме в тому, щоб зобразити та розуміти світ через призму тварин.

Існує багато досліджень аніمالістичного жанру, що різняться за формою та тематикою, проте необхідне їх нове переосмислення.

Актуальна проблема – відсутність ґрунтового аналізу та комплексного дослідження аніمالістичного жанру. Цей жанр продовжує розвиватися та адаптуватися до змін у суспільстві і культурі, відображаючи в собі різні аспекти відносин між людьми і тваринами, а також природою самою по собі. Розвиток аніمالістичного жанру свідчить про постійний інтерес людей до природи та тваринного світу, їх бажання виразно відобразити цей інтерес у мистецтві та літературі. Але стан наукового опрацювання теми не є дослідженим.

Історія розвитку аніمالістичного жанру є досить фрагментарною. Кожен історичний період приносить нові особливості, розкриває чергові можливості і збагачує новими знаннями. Переосмислення цих знань на сучасному етапі не можливе без вивчення історії розвитку аніمالізму. Актуальними є питання пошуку нових підходів до розвитку аніمالістичного жанру у дизайні інтер'єру на сучасному рівні. Питання проектування нового урбаністичного середовища з врахуванням потреб живої природи є на сьогодні актуальними.

Необхідним є оновлення систематизації знань про анімалістичний жанр в живописі, визначення підходів до їх класифікації. Важливим у дослідженні є виділення таких понять «анімалізм» та «урбанізація», що становлять основу цього жанру. Практика дизайну інтер'єру в анімалістичному стилі потребує детальнішого аналізу, а саме дослідження його структури та конструкції.

Системний підхід до проектування дизайну урбаністичного середовища забезпечить можливість розвитку такого міського середовища, яке сприятиме співіснуванню та взаємодії між людьми та природою, щоб покращити якість життя в містах і сприяти збереженню природи. Введення образів тварин у дизайн урбаністичного середовища сприятиме створенню більш природного, екологічно стійкого, гармонійного та здорового міського середовища для всіх його мешканців.

Питання, які піднімаються в дослідженні, сприятимуть розвитку анімалістичного жанру, допоможуть у проектуванні дизайну інтер'єрів та урбаністичного середовища, розвиватимуть їх подальше вдосконалення.

Вибрана тема дослідження є важливою для художників, дизайнерів інтер'єрів та урбаністичного середовища. Магістерська робота дасть поштовх до створення та поширення нових картин із зображенням тварин, забезпечить оновлення методів проектування інтер'єрів та урбаністичного середовища, що у свою чергу позитивно вплине на збереження природного середовища. Адже анімалістичний стиль – це мистецький стиль, який акцентує увагу на зображеннях тварин і природи. Стиль, який використовують для прикрашення різних типів інтер'єрів і який має свої особливості, що роблять його унікальним і неповторним.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є роботи художників анімалізму різних історичних періодів.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є висвітлення особливостей анімалістичного жанру у дизайні інтер'єру та урбаністичного середовища.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є виявлення особливостей анімалістичного жанру у дизайні інтер'єру та урбаністичного середовища, ознайомлення з роботою художника-анімаліста Юрія Чайки.

Завданнями роботи є: 1) проаналізувати стан наукової проблеми; 2) здійснити опис етапів розвитку анімалістичного жанру; 3) уточнити питання термінології жанру; 4) провести класифікацію анімалістичних зображень; 5) окреслити питання значення тварини у дизайні урбаністичного середовища та тваринні мотиви в стріт-арті; 6) ознайомити з творчістю художників-анімалістів; 7) описати досвід роботи художника-анімаліста Юрія Чайки; 8) створити дизайн-розробкою анімалістичних зображень в середовищі інтер'єру.

Для дослідження використано інтернет-ресурси, роботи українських науковців про сучасні технології дизайн-діяльності та професійну підготовку дизайнерів інтер'єру.

Методи дослідження. Для досягнення поставлених цілей та результатів у процесі виконання наукового дослідження було застосовано системний підхід. Метод порівняння дав можливість розглянути питання про анімалістичний жанр у дизайні інтер'єру та урбаністичного середовища, що є простором для творчості. Порівняльно-історичний метод дозволив прослідкувати етапи появи та розвитку анімалістичного жанру від давніх часів до його дизайну сьогодні. Застосовано методи спостереження для вивчення питання про зображення тварин у мистецтві (скульптура, живопис).

За допомогою методу систематизації та узагальнення інформації було складено класифікації рис анімалістичного жанру і композиційних особливостей анімалістичних полотен в інтер'єрі.

Художньо-графічний, ідейно-композиційний, образно-стилістичний аналізи, дизайн-розробки як методи дослідження дали змогу розглянути особливості анімалістичного жанру у дизайні інтер'єру та урбаністичного середовища. Метод прогнозування визначив тенденції розвитку анімалістичного жанру у майбутньому.

Наукова новизна роботи. У дослідженні вперше здійснено детальний аналіз стану наукової проблеми та етапів розвитку анімалістичного жанру. Досліджено поняття «анімалістичний жанр». Проведено комплексну класифікацію та систематизацію рис анімалістичного жанру та композиційних особливостей анімалістичних полотен в інтер'єрі. Проаналізовані питання про тварин у дизайні урбаністичного середовища та про тваринні мотиви в стріт-арті. Вперше досліджено творчість світових та українських художників-анімалістів і ознайомлено з творчістю Юрія Чайки як зразок сучасного анімалізму. Здійснено дизайн-розробку анімалістичних зображень в середовищі інтер'єру.

Практичне значення роботи. Результати роботи можуть бути використані: 1) для підготовки наукових праць; 2) для проєктування інтер'єрів та урбаністичного середовища; 3) для створення зображень тварин в інтер'єрі та стріт-арті; 4) у навчальному процесі ЛНТУ (можна адаптувати для будь-якого вищого навчального закладу); 4) як вдалий прототип у дизайні (рис. А.28 – рис. А.41).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 позицій) та додатків. Обсяг наукової роботи – 55 сторінок. Обсяг додатків – 47 сторінок.

РОЗДІЛ 1. Історія анімалізму

1.1. Стан наукової проблеми

Термін «анімалізм» використовується в багатьох контекстах для опису різних стилів та течій мистецтва [48; 50]. Розглянемо анімалізм як художній стиль, що прагне втілити енергію, рух і життєвий дух в об'єктах або явищах природи, а також взаємодію між ними так, щоб вони виглядали живими, сповненими енергії та руху. Дослідники цього стилю вивчали і досліджували питання, пов'язані з природою та характером свідомості тварин, їхньою здатністю до відчуттів, мислення та переживань. У їхніх працях можна знайти такі ключові напрямки, пов'язані з анімалізмом [45; 49].

Розпочнемо із романтичного анімалізму, який охоплює XVIII – XIX століття [44]. В цей період в мистецтві акцентували увагу на почуттях, емоціях і природі. Художники, такі як Джон Констебль (рис. А.7) і Теодор Жеріко (рис. А.9), створювали реалістичні пейзажі та зображення тварин, в яких було важливо передати енергію і життєвий пульс природи. Анімалізм кінця XIX – поч. XX ст. дозволив художникам сфокусуватися на зображенні тварин у їх природному середовищі і такі митці, як Роза Бонг, створювали живописні твори, де тварини займали центральне місце [42]. У XX столітті дослідники анімалізм назвали модерністським.

У період модернізму художники шукали нові способи вираження енергії та руху в своїх творах. Абстракція та стилі, такі як кубізм та футуризм, вносили свої особливості в анімалістичні зображення. І зараз йде дослідження сучасного анімалізму (з кінця XX століття до сьогодення). Сучасні художники продовжують експериментувати з анімалістичним вираженням, використовуючи різноманітні техніки і стилі, включаючи хайперреалізм, сюрреалізм та абстракцію (рис. А.13 – рис. А.14).

Як довели дослідники, анімалізм в мистецтві на різних етапах розвитку може набувати різних форм і виражатися через різноманітні техніки та стилі в різні історичні періоди.

Вагомий внесок у вивчення анімалізму внесли дослідники цього жанру. Серед них треба виділити таких: Джеймс Гудвін (James Goodwin, (1960-2004), австралійський філософ, працював у галузі теорії та філософії мислення тварин і розглядав питання свідомості та інтелекту тварин. Марк Бекофф (Marc Bekoff, 1967 р.ін.), зоолог та етолог, вивчає поведінку та емоції тварин і активно захищає права тварин та вивчає їхню соціальну структуру та мовлення. Джейн Гудолл (Jane Goodall, 1934 р.н.), етолог і приматолог, відома своїми дослідженнями шимпанзе та внеском у розуміння соціальної структури та поведінки цих тварин. Темпл Грандін (Temple Grandin, (1947 р.н.) – вчена з області зоотехніки, яка допомагала вдосконалювати умови утримання тварин у фермах, враховуючи їхні потреби та емоції. Джонс Хопкінс (John Hopkins, 1970), біолог та філософ, який досліджує етологію та інші аспекти поведінки тварин. Його дослідження орієнтовані на розуміння того, як тварини сприймають світ та взаємодіють між собою. Франц Марк (Franz Marc, 1880-1916), німецький дослідник та художник, один із засновників групи «Блакитний кінь», яка активно використовувала образи тварин у своїх творах. Альбрехт Дюрер (Albrecht Dürer, 1471-1528), дослідник анімалізму, ренесансний художник з Німеччини, відомий своїми різьбою по дереву та гравюрами, які часто містили зображення тварин (рис. А.6). Пітер Сінгер (Peter Singer, 1946 р.н.), австралійський філософ, автор книги «Animal Liberation» (1975), в якій він висловлює ідеї про те, що тварини мають права і мають бути визволені від страждань, які їм завдають люди. Том Реган (Tom Regan, 1938-2017) американський філософ, автор «The Case for Animal Rights», який аргументує, що тварини мають право на власне життя і свободу від виснажливого використання людьми. Гаррі Френсіоне (Garri Fransione, 1951 р.н.): американський філософ, співавтор з Томом Реганом книги «Animal Rights and Moral Philosophy». Вони разом розвивають теорію прав тварин. Стефан

Ліндберг (Stepfan Lindberg, 1971 р.н.), шведський філософ, вивчає питання етики та прав тварин, розвиває ідеї анімалізму та висловлює погляди на етичне ставлення до тварин. Фредерік Ремінгтон (Frederic Remington, 1961 р.н.), американський дослідник, художник і скульптор, який спеціалізувався на зображенні американського заходу, включаючи велику кількість зображень коней та інших тварин. Франц фон Стук (Franz von Stuck, 1963-1928), німецький символіст та художник. Він часто використовував образи тварин у своїх алегоричних роботах. Жак Луї Давид (Jacques-Louis David, 1748-1825), французький художник епохи неокласицизму, який також створював твори з образами тварин, зокрема у своїх історичних полотнах (рис. А.8). Фредерік Чато (Frédéric Chateau, 1826-1900), сучасний дослідник анімалізму, французький художник, який спеціалізується на портретах та інших творах, де зображені тварини використовуються як важливий елемент. Вони не тільки внесли і вносять вагомий вклад у розуміння анімалізму, а й допомагають вивчати та захищати права та добробут тварин.

1.2. Етапи розвитку анімалістичного жанру

Дослідники анімалістичного жанру ознайомившись із історією анімалізму, яка відображена в різних культурах та філософських системах протягом тисячоліть, виділили такі етапи його розвитку:

Відображення тварин у мистецтві відоме з давніх часів. Перші зображення тварин з'явилися на стінах печер і скелях (наприклад, Ласка у Франції), де вони слугували не лише об'єктом мистецької виразності, але і важливими об'єктами для магічних обрядів та полювання (рис. А.1).

Вже в давньому Єгипті ми можемо побачити анімалістичні образи, такі як зображення тварин на стінах пірамід і саркофагах (рис. А.2). Тварини були часто включені в мистецтво як символи богів чи супутники фараонів [4].

Антична Греція і Рим мали свої власні традиції у зображенні тварин в мистецтві та літературі (рис. А.3). Наприклад, фабули Езопа та Лафонтена

включали в себе моральні оповідання, в яких героями були тварини, що діяли як люди. Це був перший крок у розвитку анімалістичного жанру.

У середньовіччі анімалісти використовували тваринні образи в релігійних творах та бестіаріях (тваринних енциклопедіях), де тварини символізували моральні та духовні аспекти, і їх зображення були стилізованими та схематичними (рис. А.4 – рис. А.5) [6].

У Відродженні анімалістичний жанр став більш натуралістичним. Мистецтво почало акцентувати увагу на деталях та реалізмі (рис. А.10). Художники, такі як Леонардо да Вінчі і Альбрехт Дюрер, створювали детальні малюнки тварин і птахів (рис. А.6). Портрети тварин стали популярними серед аристократії.

У бароко та класицизмі анімалістичний жанр досліджував взаємодію людини і тварини, а також виразність та виразність образів. Романтизм також привніс в цей жанр емоційність та фантазію.

У кінці XVIII – середині XIX століття перші спроби анімалістичного мистецтва відзначаються в творчості художників, таких як Джордж Стаббс (рис. А.12) і Франсуа Дезіре Ру. Вони намагалися дослідити анатомію та поведінку тварин у своїх роботах.

Розквіт анімалізму відбувається у середині XIX століття. У цей період анімалісти віддали перевагу реалізму та натуралізму. Такі художники, як Джон Джеймс Одубон (рис. А.11) та Розалі Боне, створювали детальні ілюстрації та живописні роботи з природи та тварин.

Анімалістичний жанр став важливою частиною сучасного мистецтва. Анімалісти продовжують експериментувати зі стилями та техніками, досліджують нові способи виразності і сприймання тваринних образів. Вони можуть використовувати різноманітні матеріали та форми для вираження своїх ідей про тварин та природи. Одними з найвідоміших анімалістичних художників сучасності є П'єр Огюст Ренуар, Жорж Брасан та Генрі Мур.

Отже, це загальні етапи розвитку анімалістичного жанру, і в кожному періоді існували індивідуальні автори і твори, які внесли свій внесок у розвиток

цього жанру з урахуванням свого часу та культурного контексту. Кожен з цих етапів відзначається змінами у сприйнятті та підходах до анімалістичного жанру, від реалістичного зображення до більш абстрактного підходу.

Анімалістичний жанр може варіювати від гіперреалістичних зображень до абстракції, від малюнків та скульптур до використання технологій і мультимедіа, але головним є те, що від сучасних мистецтво фільмів та анімації до фотографій в дикій природі і вуличного мистецтва, тварини залишаються важливою темою [14; 15; 16]. Він відображає відношення людей до тварин і природи на різних етапах розвитку культури і мистецтва.

1.3. Поняття анімалістичний жанр: питання термінології

Термін «анімалістичний жанр» відноситься до області мистецтва, особливо літератури і живопису, і описує стиль або напрям, який прагне відображати сутність предметів чи явищ у максимально спрощеному та мінімалістичному вигляді [18; 20]. Він може вживатися для опису літературних або мистецьких творів, де головним акцентом є тварини або природа, але не є загальноприйнятою термінологією і може використовуватися в різних контекстах з різним значенням [1 – 7; 30 – 37].

Якщо ж мати на увазі «анімалістичний жанр» саме у літературі або мистецтві, то це є жанр, де головним об'єктом або темою є тварини або природа, а також мінімалізм у використанні деталей і декорацій [40; 43; 49 – 50]. Однак точне визначення цього терміну може варіюватися залежно від контексту, автора та мистецького середовища [41; 45; 44]. Він може бути спрощеним і мінімалістичним, але водночас він може бути дуже виразним і сильно впливати на сприйняття глядачами або читачами. Роботи мистецтва в анімалістичному жанрі можуть бути написані, намальовані, скульптурні або іншого характеру. Цей жанр може включати в себе зображення диких тварин, домашніх тварин, птахів, риб, комах, та інших істот. Митець може досліджувати анатомію тварин, їхню поведінку, емоції і взаємодію з природним середовищем.

Основна ідея анімалістичного жанру полягає в тому, щоб зобразити та розуміти світ через призму тварин. У зв'язку з цим виникли різні терміни, які розкривають особливості анімалістичного жанру: антропоморфізм, біоміметика, етологія.

Антропоморфізм – це надання тваринам людських рис чи характеристик. У анімалістичному жанрі цей термін використовується для опису того, як тваринам приписуються риси, які характерні для людей [39; 38].

Біоміметика – використання природних образів та принципів для створення технологій чи дизайну. У контексті анімалістичного жанру це може вказувати на те, що тварини стають джерелом натхнення для людей у створенні нових інновацій або мистецьких творів.

Вивчає поведінку тварин етологія. В анімалістичному жанрі цей термін може вказувати на те, що автор враховує природну поведінку тварин при створенні свого твору. У контексті анімалістичного жанру метафора може виявлятися у використанні тварин як символів для передачі глибших сенсів та моральних висновків. Фабула та сюжет залишаються важливими у будь-якому літературному жанрі, включаючи анімалістичний [33; 35]. Фабула – це сюжетна лінія або послідовність подій у творі, тоді як сюжет – це конкретне викладення цих подій.

Отже, термінологія анімалістичного жанру включає в себе різноманітні терміни, які допомагають розкрити особливості цього жанру. Антропоморфізм, біоміметика, етологія, метафора та інші поняття допомагають розуміти, як тварини можуть використовуватися для вираження ідей та сприйняття світу через їхні образи.

Розглянемо, що може означати анімалістичний жанр в деяких галузях мистецтва. В літературі велика увага приділяється описам та характерам тварин, їхньому спілкуванню та поведінці. Це може бути фантастична або реалістична проза, поезія або навіть дитяча література, де головними персонажами є тварини або де природа грає важливу роль. Анімалізм у літературі може проявлятися через короткі описи, обмеження кількості слів та

речень, а також фокус на суттєвих деталях. Автори можуть намагатися виразити багато речей за допомогою мінімального тексту.

У мистецтві та графіці анімалістичний жанр означає мистецтво, в якому головним об'єктом зображення є тварини або природні мотиви, і де використовуються прості форми і лінії без багатих деталей або прикрас, часом їх відсутність або скорочення форми до її основних елементів. Митець може намагатися зафіксувати лише найважливіші риси об'єкта чи сцени.

Фотографи також використовують анімалістичний підхід, щоб зафіксувати моменти з найменшими деталями та відвести увагу глядача до основного об'єкта (рис. А.13).

В сучасній скульптурі і архітектурі анімалізм проявляється у створенні спрощених, мінімалістичних будівель, де функціональність та форма об'єкта переважають над зайвими деталями.

У музиці і кіно анімалістичний підхід виявляється у мінімальному використанні звукових ефектів, образів або музичних нот, щоб створити враження або передати емоції.

Анімалістичний жанр використовується для передачі краси природи, для створення емоційного зв'язку з тваринами або для підкреслення екологічних питань та збереження природи. Він став важливою частиною мистецтва і культури і має свої коріння в різних культурах та історичних періодах.

Висновки до розділу 1

У розділі 1 розглянуто питання історії анімалізму: стан наукової проблеми, етапи розвитку анімалістичного жанру, поняття «анімалістичний жанр».

Зібрані відомості про дослідників та науковців різних країн, завдяки чийм творчим працям відома історія анімалізму, яка свідчить про його невичерпну природу та здатність адаптуватися до різних епох і художніх напрямів, що робить його важливим компонентом світового мистецтва, а історія анімалізму відзначається багатством етапів та розвитком цього художнього стилю протягом великого періоду часу від давніх цивілізацій до сучасності.

Відзначено, що у давні часу тваринні образи служили символами, релігійними атрибутами та об'єктами магії. Далі вони стали не лише об'єктами культу, а й символами влади, багатства та природи. У Середньовіччі анімалізм в мистецтві зазнав обмежень через релігійні канони, але з Ренесансом відбулося відродження інтересу до природи. Тварини стали важливим елементом пейзажу та алегорій. В епоху бароко анімалізм визначався динамікою та театралізованою енергією, тоді як рококо додавало легкість та грацію до зображень тварин.

Досліджено, що сучасному мистецтві анімалізм не втрачає своєї актуальності. Художники використовують тваринні образи для висловлення своїх ідей, висловлення соціальних проблем чи просто для творчого експерименту. Розвиток технологій та нові матеріали постійно відкривають нові можливості для художників у втіленні анімалістичних ідей, комп'ютерна графіка, та інші інновації розширюють границі творчості. В цілому, історія анімалізму свідчить про його невичерпну природу та здатність адаптуватися до різних епох і художніх напрямів, що робить його важливим компонентом світового мистецтва.

Термінологія анімалістичного жанру включає в себе різноманітні терміни (антропоморфізм, біоміметика, етологія, метафора, фабула, сюжет), які допомагають розкрити особливості цього жанру. Антропоморфізм, біоміметика, етологія, метафора та інші поняття допомагають розуміти, як тварини можуть використовуватися для вираження ідей та сприйняття світу через їхні образи.

РОЗДІЛ 2

Класифікація анімалістичних зображень

2.1. Зображення тварин у мистецтві (скульптура, живопис)

Зображення тварин у мистецтві, включаючи скульптуру і живопис, розгортається у різних стилях та культурах і має давню історію. Зображення тварин часто відображають співжиття людини з природою, їхню красу та символіку, релігійні мотиви або просто як вираз природи та життя. Вони можуть бути надихаючими та виражати різноманітні сторони відносин між людьми та природою або просто служити для того, щоб прикрасити мистецький твір. Тварини можуть виступати як головні суб'єкти творів мистецтва, так і бути частиною загального композиційного плану, а їх зображення можуть мати різний характер, від реалістичного до символічного [1; 3; 4]. Зображення тварин у мистецтві, чи скульптурі, чи живопису, графіці та інших мистецьких формах, мають багато різних способів, аспектів і значень.

Одним із способів є реалістичне зображення, при якому митці намагаються максимально точно відтворити зовнішній вигляд тварин у своїх творах. Це може бути вигляд скульптури, нафтового живопису або акварелі. Такі реалістичні зображення часто використовуються в наукових ілюстраціях, зоологічних атласах та інших сферах. Або символізм, коли тварини представляють символіку і мають глибокий психологічний або культурний підтекст. Наприклад, лев символізує силу або вищу владу, а голуб – мир та волю.

Ще один спосіб – абстракція: тварини можуть бути стилізовані або абстраговані від їх реалістичного образу [4; 8]. Це дозволяє митцям виразити емоції та ідеї, не обмежуючись точним подібністю. При антропоморфізмі тварини наділяються людськими рисами або якостями. Наприклад, собаки або коти вдягнуті в одяг або зображені в людських ситуаціях (рис. А.10). Мистецтво також може включати фантастичних тварин, які не існують в реальному світі, такі як дракони, сфінкси та інші створіння з міфології та

уявлення. Часто тварини включаються в мистецькі пейзажі як частина більшого образу, що додає живопису або скульптурі глибину та історію (рис. А.9 – рис. А.12).

Зображення тварин у мистецтві може мати безліч варіацій і стилів в залежності від митця, культури, історичного контексту та мистецького напрямку і є дуже поширеними і давніми. Вони відображають великий спектр символіки, культурних цінностей і естетичних поглядів на різних етапах розвитку мистецтва.

У живописі, одному із найбільш популярних видів мистецтва для зображення тварин, художники створюють картини з реалістичними або стилізованими зображеннями тварин [28; 30]. Тварини можуть бути частиною пейзажів, бути зображені в ізольованих портретах, як частина сцени з людьми, чи абстраговані або стилізовані в абстрактному живописі.

Скульптура також є важливою формою візуального мистецтва для зображення тварин (рис. А.2 – рис. А.3). Скульптори можуть створювати рельєфи, статуї, фонтани, декоративні фігури в парках і садах та інші твори мистецтва, де тварини виступають у якості головних персонажів або частини композиції. Це можуть бути реалістичні скульптури або абстрактні твори, які натхнені формами тварин. Тварини також можуть бути зображені в графічних мистецтвах, таких як літографія, гравюра, акварель, офорт і інші [31]. Часто тварини виступають у мистецтві як символи або герої міфологічних оповідей. Наприклад, фенікс – символ відродження та вічного життя, зображений у різних культурах, або кентавр – міфологічне створіння з головою і тілом людини та тілом кіньми. Зображення тварин може відображати різноманітні естетичні погляди і стилі художників чи скульпторів, бути джерелом естетичного задоволення та емоцій, може передавати широкий спектр емоцій, відбивати співвідношення людства з природою та навколишнім середовищем. зображення тварин також служить важливим аспектом для виявлення технічної майстерності художника чи скульптора.

Скіфи, давній народ Євразії, відомі своєю мистецькою творчістю, такі як зображення тварин на золотих і срібних виробах, таких як казани та прикраси. Скіфські твори мистецтва включали в себе зображення тварин, таких як ведмеді, рисі, леви тощо.

У давньому Єгипті тварини часто були об'єктами культу та вшанування, їх зображення зустрічаються на стінах пірамід, стелах, і в інших видах мистецтва (рис. А.2). Леви, соколи, коти та інші тварини були символами різних богів і асоціювались з різними аспектами духовного життя.

У період Ренесансу в Європі було багато робіт мистецтва, де тварини зображувалися в якості натюрмортів, тваринних портретів, а також як частина сценаріїв з біблійними та міфологічними сюжетами (рис. А.10). У сучасному мистецтві тварини можна побачити в різних контекстах і стилях, іноді з використанням нових матеріалів і технологій. Багато сучасних митців використовують зображення тварин у своїх роботах, висловлюючи різні ідеї та концепції.

В сучасній скульптурі часто створюються статуї, рельєфи, статуетки та пам'ятники, на яких зображені тварини. Це може бути абстрактним чи реалістичним виразом часто у вигляді фантастичних тварин, які не існують у реальному світі.

В сучасному живописі зображення тварин також є поширеними. Зокрема, малювання портретів домашніх тварин є популярним жанром. Тварини можуть бути зображені в ізольованих портретах або як частина сцени з людьми чи на фоні природи. Деякі тварини, наприклад, ягнята або голуби, мають символічне значення у християнській іконографії, відображаючи характеристики та якості святкових образів, можуть бути частиною натюрморту – композиції, яка включає предмети природи, такі як квіти, фрукти, тварини тощо. Це може створювати красиві та живописні сцени. В творчості сучасних художників сюрреалістичного руху тварини можуть набувати несподівані форми та функції, створюючи дивовижні та абстрактні зображення [32; 37].

Багато сучасних митців використовують зображення тварин у своїх роботах, висловлюючи різні ідеї та концепції, в яких тварини виступають в ролі об'єктів для мистецького вираження, символів, тотемів або навіть персонажів (рис. А.13 – рис. А.17). Такі роботи можуть бути джерелом натхнення та викликати різні емоції у глядачів. Зображення тварин у мистецтві може виражати різноманітні ідеї та емоції, бути частиною різних наративів, але головне його завдання – відобразити природу та багатство живого світу, без якого неможливе існування людства і який треба захищати та оберігати.

2.2. Риса анімалістичного жанру

Серед основних рис анімалістичного жанру необхідно виділити мінімалізм, спрощені форми, мінімальну кольорову палітру. Анімалістичний жанр спрямований на вираження суті предмета або ідеї через мінімальну кількість деталей. Він намагається донести головний зміст без зайвих відволікань. Митці використовують лише найнеобхідніше для вираження ідей або емоцій. Елементи анімалістичного мистецтва складаються з простих геометричних форм та структури (рис. А.14). Займаючись спрощенням форм, митець підкреслює головну ідею або відчуття. Колір в анімалістичному мистецтві часто обмежений до мінімуму, а іноді взагалі виключений. Це допомагає акцентувати увагу на структурі і формі.

Не менш важливими рисами творів анімалістичного жанру є абстрактність (рис. А.15) або полегшення реалістичних зображень (рис. А.17), точність, динамічність, природний контекст, любов до природи. Головна їх мета – викликати реакцію глядача або читача за допомогою мінімальних засобів виразності. Художники анімалістичного жанру ставлять за мету максимально точно відобразити зовнішність тварин. Вони створюють портрети окремих тварин, звертаючи увагу на їхні вирази облич, міміку та особливості характеру, намагаються зафіксувати рухливість тварин. Це включає в себе політ птахів, біг ссавців чи інші динамічні елементи. Докладають зусиль для передачі текстури шерсті, пера, шкіри, а також для фіксування дрібних деталей, які роблять

образи тварин живими та реалістичними. Зазвичай тварини у анімалістичних полотнах зображуються в їхньому природному середовищі [37; 44]. Це може бути ліс, степ, гірський пейзаж або інше місце, де тварини зазвичай зустрічаються. Митці анімалістичного жанру мають глибоку любов до природи та тварин, і це відбивається в їхніх роботах.

Анімалістичний жанр використовується не тільки в різних мистецьких формах, а й виражати різні ідеї та концепції (рис. А.18). Він дозволяє митцеві спростовувати та експериментувати з мовою мистецтва, створюючи різноманітні ефекти та враження.

Висновки до розділу 2

В розділі 2 розглядалися питання зображень тварин у мистецтві (скульптура, живопис), риси анімалістичного жанру. Було досліджено, що зображення тварин у мистецтві відображають співжиття людини з природою, їхню красу та символіку, релігійні мотиви або просто як вираження відносин природи та життя, людини та природи. Тварини виступають як головними суб'єктами творів мистецтва, так і є частиною загального композиційного плану, а їх зображення мають різний характер, від реалістичного до символічного.

Виявлено, що тема зображення тварин у мистецтві є дуже широкою і насиченою, найважливішими аспектами є: символіка тварин, естетика, експресія та емоції у зображеннях тварин; співвідношення з природою та екологією; технічна майстерність.

Отже, саме тому вивчення зображень тварин у мистецтві відкриває широкий спектр тем, які допомагають краще розуміти і оцінювати культурні та естетичні аспекти різних періодів та напрямків в мистецтві. А такі риси анімалістичного жанру як реалізм і деталізація, природний контекст, динамічність, вирази обличчя, міміка, особливості характеру, любов до природи допомагають створювати вражаючі та виразні образи тварин, які захоплюють глядача і переносять його у чарівний світ природи.

РОЗДІЛ 3

Анімалізм у мистецькій практиці

3.1. Композиційні особливості анімалістичних полотен в інтер'єрі

Анімалістичні полотна в інтер'єрі – це мистецький стиль, який акцентує увагу на зображеннях тварин і природи. Цей стиль використовують для прикрашення різних типів інтер'єрів, і він має свої особливості, що роблять його унікальним [8; 46]. Це художні роботи, які застосовуються для створення особливого настрою та естетики в приміщенні (рис. А.13 – рис. А.14). Анімалістичний стиль в інтер'єрному дизайні відзначається простотою, лаконічністю та використанням мінімальної кількості декоративних елементів (рис. А.28 – рис. А.31).

Необхідно враховувати деякі композиційні особливості анімалістичних полотен в інтер'єрі. Перш за все, важливо вибрати тему та стиль тваринних малюнків, які відповідають загальній темі чи концепції інтер'єру. Наприклад, можна вибрати абстрактний стиль зображення тварин або більш реалістичний підхід (рис. А.30). Анімалістичні полотна успішно вписуються в різні стилі інтер'єру, включаючи сучасний, еkleктичний, арт-деко, скандинавський тощо.

Зображення тварин можуть розміщуватися у різних частинах приміщення, включаючи стіни, стелі, підлогу, меблі або аксесуари. Важливо правильно вибрати місце, де вони будуть найкраще виглядати і доповнювати інтер'єр, щоб створити баланс у приміщенні.

Анімалістичне полотно служить як фокусний об'єкт, який привертає увагу і створює центральний елемент інтер'єру. Слід розглянути можливість розміщення полотна на видимому місці, де воно буде найкраще видно.

Масштаб і розмір зображення варіюються від дуже великого до дрібного. Великі полотна з великими зображеннями тварин можуть стати центральною частиною інтер'єру і привертати увагу. З іншого боку, невеликі анімалістичні акценти, такі як маленькі картини, можуть додавати легкості, ніжності та

створювати більше загального настрою. Зазвичай анімалістичні полотна мають великі розміри.

Кольорова гама анімалістичних полотен є різноманітною, але часто використовуються природні кольори, що відображають характерні відтінки тваринного світу. Наприклад, коричневі, зелені, сірі та блакитні кольори можуть бути домінуючими. Кольори анімалістичних полотен часто відображають природні кольори тварини (рис. А.23 – рис. А.24).

В анімалістичних полотнах тварини зображуються якомога реалістичніше. Деталі, які стосуються текстур, кольорів та форм, дуже важливі для створення враження живого об'єкта. Фон часто залишається простим і нейтральним, для того, щоб виділити зображення тварини. Контраст між фоном і зображенням може допомогти підкреслити тварину і зробити її більш помітною.

Основа є різною за текстурою і матеріалами. Можна вибрати за основу лляне полотно, дерево, метал або інші матеріали, які додають інтер'єру різноманітність. Рама та спосіб підвіски анімалістичного полотна впливають на загальний вигляд інтер'єру. Наприклад, дерев'яна рама може надати теплоти, тоді як металева рама може додати сучасності.

Важливу роль у підкресленні анімалістичних полотен грає освітлення. Використовують спеціальні світильники або просто натуральне світло, щоб підсвітити полотно і надати йому виразності.

Вибір і розміщення анімалістичних полотен у інтер'єрі залежать від особистого смаку та загальної концепції дизайну для того, щоб створити гармонійний і затишний простір, де анімалістичні полотна доповнюють і прикрашають інтер'єр (рис. А.14; рис. А.28). Анімалістичний стиль в інтер'єрному дизайні відзначається простотою, лаконічністю та використанням мінімальної кількості декоративних елементів. Анімалістичні полотна додають інтер'єру характеру і виразності, але важливо пам'ятати про баланс і гармонію з іншими елементами дизайну приміщення.

Але й інтер'єр, в якому розміщені анімалістичні полотна, відповідає певним вимогам. Насамперед це його мінімалізм. В анімалістичних інтер'єрах

використовується мінімальна кількість меблів, декору та аксесуарів. Усі елементи дизайну повинні бути обрані з урахуванням їх необхідності та функціональності. Якщо ж використовуються декоративні аксесуари, то вони зазвичай обмежуються декількома мінімалістичними об'єктами, які додають концентрацію на деталі.

Анімалістичні інтер'єри часто базуються на нейтральних кольорах, таких як білий, чорний, сірий та бежевий. Це допомагає створити спокійну та гармонійну атмосферу (рис. А.28 – рис. А.29). Елементи меблів і декору часто мають чисті геометричні форми, такі як куби, прямокутники та круги. Це додає сучасності та організованості до простору. Часто використовують природні матеріали, такі як дерево, камінь, метал та скло [8; 20]. Це створює текстурне багатство і додає теплоти до інтер'єру.

Освітлення в анімалістичних інтер'єрах зазвичай також мінімалістичне. Використовуються прості лінійні світильники або вбудовані світильники, які не завдають зайвого сяйва. Усі деталі інтер'єру є функціональними та відповідають потребам простору. Меблі та аксесуари служать своїм основним цілям. Вони розміщуються з розумінням ефективного використання простору. Зазвичай вони розташовані так, щоб створити вільний простір та відчуття простору.

В анімалістичних інтер'єрах мистецтво і графіка, які використовуються зазвичай також мають мінімалістичний стиль і вписуються в загальну композицію. Головною метою анімалістичного стилю є створення спокійної, гармонійної інтер'єрної атмосфери, в якій легко відпочивати та концентруватися.

Ці композиційні вимоги використовуються для створення гармонійного інтер'єру з анімалістичними полотнами, який відзначається суворою простотою та стриманістю, виражає любов до природи та тварин, створює враження порядку, додає відчуття спокою та гармонії у просторі. Загалом, вибір і розміщення анімалістичних полотен у інтер'єрі залежать від особистого смаку та загальної концепції дизайну.

3.2. Тварини у дизайні урбаністичного середовища

Складовими критеріями сучасного дизайнерського мистецтва урбаністичного середовища є користь, краса й надійність. Дизайн є особливим смисловим і одночасно художнім засобом комунікації міського середовища з оточуючим світом. Він має різноманітне змістове наповнення й ракурси, репрезентується у наукових працях, творах мистецтва, цифровому моделюванні, формується соціальною організацією міських співтовариств, повсякденними практиками й стилями життя, здобуває нових обрисів у сфері культурного споживання.

Зображення тварин також відіграють свою роль у дизайні урбаністичного середовища, особливо в контексті створення живописних та екологічно збалансованих міст (рис. А.15 – рис. А.16). Їх присутність і потребу необхідно брати до уваги при розробці дизайну районів, міст та інших міських просторів і правильно інтегрувати. Інтеграція зображень тварин у дизайн урбаністичного середовища може призвести до створення більш здорового, приємного та сталого місця для життя [21].

Зображення тварин, інтегровані у міський дизайн, є важливим фактором підвищення естетики урбаністичного середовища. Нові парки та зелені зони можуть бути доповнені малюнками на стінах будівель, зображеннями на малих архітектурних формах чи просто на асфальті (рис. А.18; рис. А.26). Це сприяє створенню більш збалансованого міського середовища, покращує його дизайн. Але необхідно враховувати етичні стандарти при розвитку таких ініціатив дизайну (рис. А.15).

Важливо залучати місцевих мешканців до участі у програмах зі збереження і захисту міської природи та тварин, проводити еко-акції (рис. А.15 – рис. А.16). Сприяння розумінню та поваги до тварин в міському середовищі важливо для забезпечення підтримки з боку громадськості. Навчання про взаємодію між тваринами та людьми може допомогти побудувати позитивний ставлення до тварин та збереження природних екосистем.

Формотворення об'єкта проєктування в анімалізмі частково відрізняється від традиційних підходів, оскільки об'єкти можуть бути змінені або переосмислені для втілення антропоморфних або героїчних якостей.

Анімалістичний стиль в дизайні характеризується мінімалізмом, чистотою ліній і форм, відсутністю зайвих деталей та виразною функціональністю [10]. Об'єкти часто отримують людські риси, такі як обличчя, очі, руки, ноги і т. д. Це дозволяє глядачам асоціювати їх із людьми і легше сприймати їх як персонажів (рис. А.16 – рис. А.17). Вони можуть бути переосмислені або створені так, щоб символізувати конкретні ідеї, емоції або характеристики і виражати все через свої рухи, пози і вирази обличчя. Це допоможе підсилити враження і комунікацію персоналізованого об'єкта (рис. А.17; рис. А.25).

Часто об'єкти поєднують неочікувані елементи або властивості (рис. А.25). В анімалізмі може виникати світ, наповнений абстрактними або фантастичними об'єктами, які можуть існувати в уявних всесвітах. Це відкриває можливості для творчості і створення унікальних навколишніх середовищ.

При формотворенні об'єкта проєктування в анімалізмі треба враховувати, що анімалізм часто використовується для розповіді історій і надання моральних уроків через персоніфікацію об'єктів. Об'єкти стають героями чи антигероями, що допомагає аудиторії легше співпереживати і зрозуміти сенс історії. Анімалістичний стиль використовує спрощені, геометричні форми. Об'єкти представлені в абстрактних або стилізованих формах, що робить їх менш деталізованими.

Однією з основних ідей анімалістичного стилю є мінімалізм. Це означає обмеження кількості деталей і відмову від зайвих оздоблень для досягнення простоти і лаконічності.

При формотворенні об'єкта проєктування у дизайні в анімалістичному стилі великий акцент зроблений на лінійній структурі. Чіткі, прості лінії можуть визначати контури об'єкта, створюючи зручний і особливий образ.

Кольори в анімалістичному стилі часто дуже обмежені. Використання простих і яскравих кольорів допомагає виділити форми та створити сучасний,

виразний вигляд. Уникання великої кількості кольорів є характерною рисою анімалістичного дизайну. Часто використовується монохроматична або обмежена кольорова палітра для збереження простоти.

При формотворенні об'єкта проектування в анімалістичному стилі слід враховувати, що він допускає використання абстракції та стилізації. Об'єкти представлені у спрощеній, інтерпретованій формі, а не точній копії реальності. Анімалістичний стиль використовує контраст світла і тіні для виділення форм і додавання глибини об'єктам, підкреслює функціональність та використовує прості форми, щоб передати сутність об'єкта.

Формотворення об'єкта проектування в анімалістичному стилі включає в себе використання простих та натуральних матеріалів, таких як скло, метал, дерево і бетон, акцент на текстурі та поверхнях, але без зайвих оздоблень, збереження порядку і відсутність перенасиченості в дизайні (рис. А.26). А також використання відкритих просторів та максимізація світлового проникнення, модульних структур і компонентів для легкості комбінування та зміни елементів, створення гармонійного балансу між всіма елементами дизайну, уникання надмірності або нерівномірності.

Ці елементи формотворення об'єкта проектування в анімалістичному стилі часто сприяють створенню відмінного від реальності світу, де об'єкти мають свої унікальні властивості та можливості. Анімалізм використовується в анімації, мультфільмах та мистецтві для створення унікальних та емоційно насичених образів. Він являється потужним засобом виразності, розваги і комунікації, особливо у контексті мистецтва, літератури та анімації [44; 46].

Загалом, врахування зображень тварин у дизайні урбаністичного середовища сприяє створенню більш природного, екологічно стійкого, гармонійного та здорового міського середовища для всіх його мешканців. А досягнення балансу між потребами містян та тварин є важливою складовою успішного розвитку кожного міста. Загальна ідея розвитку урбаністичного середовища полягає в тому, щоб створити таке міське середовище, яке

сприятиме співіснуванню та взаємодії між людьми та природою [24; 29; 41]. Це може покращити якість життя в містах і сприяти збереженню природи.

3.3. Тваринні мотиви в стріт-арті

Одним із видів мистецтва є стріт-арт. Він виник в міському середовищі та часто використовує громадські поверхні, такі як стіни будівель, тротуари, сходи та інші елементи міського ландшафту, як основу для мистецького виразу. Стріт-арт може приймати різні форми, включаючи графіті, мурали, намальовані скульптури, аплікації, стенсіл-арти, постери і багато інших творчих виражень та може мати різні цілі і призначення.

Стріт-арт відображає культурні та соціальні аспекти міського життя, і його розташування в урбанізмі може надавати глибину та значення цим аспектам. Вулиці та будівлі стають канвами для вираження художника та його співвідношення з оточуючим середовищем (рис. А.15 – рис. А.18). Він може змінювати сприйняття та атмосферу міського простору, зробити місто більш привабливим для мешканців та відвідувачів, привертаючи їх увагу до цікавих художніх робіт та вуличного мистецтва.

Тваринні мотиви в стріт-арті є популярними серед художників, які використовують вуличне мистецтво для вираження своїх ідей, вражень і коментарів. Мотиви тварин мають різні символічні значення та сприймаються глядачами по-різному (рис. А.15). Часто художники обирають тваринні мотиви саме через символіку тварин. Деякі тварини вважаються символами сили, влади та незалежності. Тварини, які відомі своєю вільністю і дикістю, можуть слугувати символами свободи та невиразної природи. Інші, такі як ведмеді або тигри, можуть символізувати сміливість та впевненість.

Тваринні мотиви сприяють заохоченню до дії. Активність тварин, які знаходяться в русі або діють, може сприяти бажанню до активності та руху. Часто художники використовують тварин як метафоричних персонажів для передачі певних ідей чи повідомлень. Взаємодія з тваринами у стріт-арті може

відображати теми екологічного збереження та сприяти усвідомленню проблем природи.

Деякі тварини можуть виглядати виразно та емоційно, що робить їх відмінними символами для вираження різних почуттів та настроїв. Одним із мотивів є графічна привабливість та естетика тварин. Форми і лінії їх тіла можуть бути цікавими та естетично привабливими для художника і глядача.

Культурні відтінки, символіка в різних культурах є теж важливим моментом стріт-арту. Адже тварини можуть мати різні символічні значення в різних культурах, що розширює можливості для вираження різноманітних ідей.

Тваринним мотивом в стріт-арті є також іронія та гумор. Використання тварин у незвичайних, іноді комічних, ситуаціях може викликати гумор та зацікавлення (рис. А.18).

Стріт-арт часто викликає соціальні коментарі, підкреслює алегорії на суспільні проблеми. Саме тому тварини можуть бути використані як символи певних груп людей. Вибір зображення тварин в стріт-арті може бути індивідуальним підходом художника і відображати його особистий стиль. Деякі художники використовують образи тварин, щоб звертати увагу на екологічні проблеми, знищення природи та вимирання видів (рис. А.15).

Образи тварин часто пов'язані з міфами та легендами. Вони можуть бути використані для створення загадкової атмосфери або вказівки на певні історії. Тваринні образи в стріт-арті висловлюють різні почуття та емоції. Наприклад, собака, яка дивиться сумно або лагідно, може передавати почуття тепла та співчуття. Деякі тварини використовуються для символізації влади чи контролю, інші – для вираження ідентичності або групової належності. Групи тварин часто асоціюються зі спільнотами або родинами.

Отож, тваринні мотиви в стріт-арті можуть варіювати від реалістичних зображень до абстракційних форм, в залежності від творчих уподобань художника та повідомлення, яке вони намагаються передати (рис. А.18). Художники стріт-арту можуть обирати тваринні мотиви залежно від своїх власних уподобань, життєвого досвіду і індивідуальних художніх цілей.

3.4. Творчість художників-аніمالістів

Аніمالістичний стиль виявляється в різних мистецьких формах, таких як живопис, скульптура, графіка, фотографія, і навіть сучасні мультимедійні інсталяції. Творчість світових художників-аніمالістів представляє собою важливий напрямок в сучасному мистецтві, який став популярним у другій половині ХХ століття. Художники-аніمالісти спеціалізуються на створенні мистецьких творів, в яких головною темою є тварини та їхні характери, які вони виражають через свої роботи. Митці часто намагаються відобразити дух і емоції тварин, а також їхню внутрішню красу. Їх творчість є одним із напрямів мистецтва, яке акцентує увагу на зображенні тварин та природи у відокремленій, абстрактній, або мінімалістичній формі, що намагається передати сутність об'єктів без зайвих деталей, використовуючи геометричні форми, спрощені лінії та кольори для створення враження.

Ось імена деяких відомих світових художників-аніمالістів, чия творчість відзначається у світовому мистецькому співтоваристві.

Австрійський художник Франц Клайн відомий своїми абстрактними малюнками коней. Його роботи відрізнялися спрощеною графікою та силуетами тварин (рис. А.24). Джорджія Окіфе, спеціалізувалася на великих збільшених зображеннях тварин, квітів і абстрактних видіннях пустелі та природи.

Чарлі Харпер – ілюстратор та художник, відомий своїми абстрактними зображеннями птахів та тварин. Валтон Форд створює великі акварелі з детальними зображеннями тварин, які часто мають алегоричний сенс. Чарльз Фрей, в картинах якого деталізовані портрети диких тварин, включаючи хижаків і птахів. Елен Франкенталер відома своїми абстрактними імпресіями тварин та природи. Вона використовувала сміливі кольорові схеми та абстрактні форми для створення своїх робіт. Террі Редлін створював реалістичні картини з сільськими пейзажами та дикими тваринами.

Андрі Варріс використовував поп-арт для створення своїх робіт, включаючи зображення різних тварин, таких як панди, тигри та інші. Едвард

Хікс, який спеціалізувався на малюнках пейзажів та портретах тварин. Він відомий своїми м'якими, реалістичними зображеннями сільськогосподарських сцен та домашніх тварин.

Еллісон Рейн – молода художниця, яка працює в стилі анімалізму і відома своїми детальними графічними роботами зображенням різних видів тварин. Френк Стелла, працює в жанрі абстрактного мистецтва. Він створює живопис, в якому відображається елементарна геометрія та кольорові блоки, які можна інтерпретувати як абстрактні зображення тварин та їхнього середовища. Малюнки та скульптури тварин Еллен Гроссман зроблені із проволоки та інших матеріалів, її роботи відрізняються лаконічністю та стилізацією. Мартін Віктор Менгел – бельгійський художник, який спеціалізується на абстрактному анімалізмі. Він створює роботи, які поєднують геометричні форми та контурні зображення тварин. Британський сучасний художник Марк Валінгер використовує анімалістичні мотиви в своїх мистецьких інсталяціях та роботах, щоб висловити різні ідеї та концепції. Демієн Херст – британський художник, що прославився своїми інсталяціями та картинами, присвяченими тваринам, таким як акули, метелики і скелети тварин.

Ірландський художник Френсіс Бейкон створював абстрактні портрети людей і тварин. Його роботи часто мали експресіоністичний характер і викликали сильні емоції. Пабло Пікассо прославився своїми кубістичними та анімалістичними роботами. Його серія «Бики» – це приклад його інтерпретації та редукції форми тварини до геометричних фігур.

Роберт Батеман – канадський художник-анімаліст, відомий своїми реалістичними акварелями та маслами з зображенням птахів та інших тварин у природному середовищі. Роботи канадського митця Роберта Баттера – це реалістичні картини тварин і дикої природи. Карл Рунц – канадський художник, відомий своїми реалістичними зображеннями дикої природи та мисливських сцен, зокрема велетенських ведмедів та лосів. Німецький художник Франц Марк прославився своїми кольоровими абстракціями тварин та анімалістичними полотнами, такими як "Жовтий кінь" і "Синій кінь". Франсуа

Помпон – французький скульптор, відомий своєю абстрактною і стилізованою творчістю. Його роботи, зокрема "Лісовий слон", здобули велику популярність. Моріс Тенін – французький майстер стилізованого скульпторства, який створював елегантні бронзові скульптури тварин з абстрактними формами.

Україна має багатий культурний спадок. Серед українських художників є талановиті митці, які спеціалізуються на живопису та графіці з тематикою тварин. Серед відомих художників-анімалістів України є Андрій Андросюк, Геннадій Глікман, Микола Глущенко та ін.

Андрій Андросюк, його твори часто вражають емоційністю та глибоким відображенням природи, у тому числі тваринного світу. Геннадій Глікман – один з найвідоміший українських художників-анімалістів. Він створив багато ілюстрацій до книжок різних авторів (рис. А.20). У творчому доробку митця є і скульптури.

Микола Глущенко працює у жанрі живопису. Він висвітлює теми природи та тварин у своїх роботах. Олександр Глущенко був талановитим художником, що вивчав тварин і зображував їх у своїх роботах. Його твори вражають натуралізмом та вмінням передати характер тварин.

Ольга Голубєва, у своїх картинках вона поєднує техніку масляного живопису з фентезі та часто зображує тварин у магічних або фантастичних обставинах.

Ігор Гребінка, художник і скульптор, відомий своїми творами, на яких зображені тварини. Він працює в різних техніках, включаючи метал та камінь. Ігор Громико, ще один талановитий український художник, який працює у жанрі анімалізму. Він створює вражаючі картини, на яких зображені тварини в їх природному середовищі.

Михайло Дерегус відомий своїми пейзажами та портретами тварин (рис. А.23). Він активно використовував масляні фарби та акварель, створюючи вражаючі образи.

Ігор Землянський автор численних робіт не тему орнітофауни України та світу (рис. А.22). Працює в техніці темпера, акрил, акварель, олія. Андрій

Єрємін – художник-графік, який також працює з темою тварин у своїх творах. Він відомий своєю оригінальною технікою та стилістикою. Андрій Козловський – художник, який створює деталізовані та реалістичні зображення тварин. Його роботи вразливо передають красу та природний характер тварин.

Анатолій Кузнецов є визнаним українським художником-живописцем. Він спеціалізується на пейзажах та портретах, а також створює роботи з тематикою тварин, де анімалізм відіграє важливу роль. Анатолій Кузьменко – український художник-абстракціоніст, який також створює твори, присвячені тваринам. Його роботи вражають емоційною глибиною та оригінальністю форм. Відомий український художник Анатолій Кушнар'єв – автор полотен з пейзажами та тваринами. Його твори вражають глибокою емоційністю та майстерністю.

У творах Володимира Маковського можна знайти зображення тварин, особливо коней. Всеволод Маслюк – український художник, чия творчість включала в себе зображення природи, сільського життя та тварин. Він також був відомий своєю участю у створенні муралів. Іван Марчук – український художник, який часто використовує образи тварин у своїх експресивних імпресіоністичних творах (рис. А.21).

Василь Пузирков – художник, який звертався до теми природи та тварин у своїх пейзажах та композиціях. Марія Примаченко відома своїми яскравими, наївними роботами, на яких часто зображені тварини (рис. А.19). Вона вважається однією з найвизначніших українських художниць-фольклористів.

Поліна Райко – визнана майстриня анімалізму, що відрізняється простотою, ясністю і безпосередністю (рис. А.26). Її твори не тільки оригінальні, у них дивно чисті художні світи, в яких панує гармонія між природою і людиною.

Олександр Ройтбурд – художник, який експериментує з різними стилями і часто звертається до образів тварин у своїх роботах. Микола Самокиш – український художник-баталіст, майстер анімалістичного жанру, графік (рис. А.24). Академік живопису і дійсний член Імператорської академії мистецтв, цього роботи представлені в багатьох музеях і колекціях України та Європи.

Григорій Свещик був художником-графіком та ілюстратором, відомим своїми роботами з зображенням тварин, особливо коней. Він працював у стилі анімалізму та брав участь у численних виставках. Олег Тістол – сучасний український художник, який працює у жанрах фігуративного мистецтва. Його твори часто вражають високою технікою виконання та відображенням тварин. Оксана Чернявська – ілюстраторка та художниця, відома своєю роботою у графіці та книжковому мистецтві. Вона часто зображує тварин у своїх ілюстраціях. Віталій Чуркін був відомий своїми пейзажами та портретами тварин. Він висловлював свої почуття та емоції через образи тварин у своїх картинах. Тетяна Яблонська – українська художниця, яка також працює у жанрі анімалізму. Її роботи вражають своєю красою та емоційністю.

Ці митці внесли свій внесок у світ українського мистецтва, і їхні роботи допомагають відобразити велич та різноманіття творчості в галузі анімалістичного мистецтва в Україні (рис. А.25).

3.5. Творчість Юрія Чайки як зразок сучасного анімалізму

Юрій Чайка – художник, дизайнер, декоратор. Народився 1978 р. в м. Луцьк, Україна. Закінчив міську художню школу, а згодом історичний факультет ВДУ ім. Л. Українки (рис. А.27). Він є засновником дизайн студії THE ROOM та співзасновником виробництва дизайнерських меблів GC WOOD.

Сьогодні він працює у царині анімалістики. Його твори зустрічаємо на вулицях міст України (рис. А.35; рис. А.38). Ю. Чайка є автором стріт-арт проєкту «PEOPLE OF THE CITY» (рис. А.36 – рис. А.37).

Особливостями роботи автора Юрія Чайки над створенням образів тварин є наступні:

1) Перед виконанням анімалістичної композиції обов'язковим є ознайомлення з анатомією, фізіологією та поведінкою різних видів тварин. Вивчення характерних особливостей, які роблять кожен вид унікальним, дозволяє виділити цікаві моменти для створення образного рішення.

2) Творчий підхід до зображення звичайних тварин, пошук цікавих ракурсів та природного середовища. Фантазія в цьому випадку відіграє ключову роль у створенні фантастичних тварин або тварин, які можуть існувати в інших реальностях.

3) Пошук індивідуальної манери зображення, ґрунтовна робота над удосконаленням мистецької техніки.

4) Використання різних мистецьких технік, таких як живопис, скульптура, комп'ютерна графіка тощо.

5) Вивчення різних стилів мистецтва для вираження та вдосконалення образів.

6) Функціональність та вдале використання контексту. Розуміння того, як образ тварини буде експонуватися, в якому середовищі.

7) Пошук емоційної привабливості тварин. Створення образів, які викликають емоції у глядачів або користувачів (це може бути весело, захоплююче, страшне тощо). Робота над виразністю та виразністю обличчя та рухів тварини.

8) Робота над концептуальною цілісністю. Забезпечення узгодженості образів тварин з усім виглядом проекту чи історії, в якій вони використовуються.

Творчість Юрія Чайки пов'язана із низкою проектів в урбаністичному середовищі. Юрій Чайка розробляє креативні концепції у стилістиці стріт-арт. «Люди міста» («People of the city») – це творчий проєкт Луцького художника Юрія Чайки, який популяризує культурний фонд рідного міста за рахунок створення настінних муралів із зображенням відомих людей, що проживали чи проживають у місті Луцьк. На стінах будинків представлено портрети тих людей, які зробили культурний, науковий чи просто емоційний внесок в історію міста та запам'ятались містянам. Мурали найдоцільніше розміщувати на пішохідних вуличках, на будинках, де проживали відомі особи.

Для творчості Юрія Чайки характерний простий та сучасний дизайн: чорно-біла ілюстрація в повний зріст та один колір. Для завершення композиції

він додає надпис проєкту («People of the city»), прізвище та ім'я чи прізвисько відомої людини. Обов'язковим атрибутом картин є птах «чайка» (почерк автора проєкту) та QR код з інформацією про персону, про проєкт, про туризм, про меценатів в проєкті (рис. А.36 – рис. А.37).

Метою даного проєкту є не дозволити забути історію свого міста, людей, які її творили, ознайомити людей та туристів з цікавими особами, створити нові туристичні маршрути, квести, популяризувати своє місто.

Ціллю Юрія Чайки як художника є розширити цей проєкт на інші міста, містечка, області, за межі країни.

Загалом, концепція створення образів тварин для кожного художника включає в себе багато аспектів, і успішний підхід вимагає розуміння як наукових, так і творчих аспектів, а також вміння поєднувати їх для створення вражаючих та цікавих результатів.

Висновки до розділу 3

В розділі 3 розглядалися композиційні особливості анімалістичних полотен в інтер'єрі; тварини у дизайні урбаністичного середовища; тваринні мотиви в стріт-арті; творчість художників-анімалістів.

Досліджено, що основні композиційні особливості анімалістичних полотен в інтер'єрі включають простоту та мінімалізм (прості та прямі лінії характерні для багатьох елементів анімалістичного стилю); кольорову гаму, в якій зазвичай використовуються нейтральні та природні відтінки, такі як білий, чорний, сірий, бежевий та різні відтінки коричневого; геометричні форми, такі як прямокутники та квадрати; матеріали та текстури (метал, скло, дерево).

Виявлено, що мистецтво з природною тематикою використовує абстракцію природних форм та об'єктів і є відмінною доповнюючою частиною анімалістичного інтер'єру. Доведено, що світло та простір, або звертання до природного світла та відкритих просторів служать для створення відчуття легкості та простору. Ключовими принципами анімалістичних полотен в

інтер'єрі є простота, мінімалізм, використання природних матеріалів та форм, а також зосередження на функціональності та елегантності.

Підкреслено, що тварини у дизайні урбаністичного середовища відіграють важливу роль у покращенні якості життя містян і створенні більш приємного та екологічно збалансованого міського середовища.

Головне при використанні тваринних мотивів в стріт-арті – це передача конкретного повідомлення, виклик реакцій та рефлексії у глядачів. Можна використовувати тваринні образи для різних цілей, і важливо, щоб їхні роботи взаємодіяли з глядачами на різних рівнях – від естетичного сприйняття до вираження глибших ідей чи проблем.

Доведено, що творчість світових та українських художників-аніمالістів є важливим напрямком в сучасному мистецтві. Вона дозволяє людям ближче підійти до природи і тваринного світу, надихає на збереження дикої природи та охорону її видів.

Закцентовано увагу на творчості та мистецькому доробку художника-аніمالіста Юрія Чайки. Виявлено, що художники-аніمالісти намагаються зафіксувати сутність та виразність тварин на полотні, використовуючи мінімалістичні та абстрактні прийоми. Їх роботи вирізняються різноманітністю стилів та підходів, але всі вони спільно дозволяють поглянути на тваринний світ з нового ракурсу та зрозуміти його значення в мистецтві та сучасному суспільстві.

РОЗДІЛ 4

Дизайн-розробка анімалістичних зображень в середовищі інтер'єру

4.1. Концепція створення образів тварин

Для виконання кваліфікаційної роботи магістра обрано тваринні зображення, що будуть реалізовані у вигляді картин для інтер'єру навчального закладу: «Мавпа» (рис. В.3), «Сині вівці» (рис. В.1), «Релакс (воли)» (рис. В.2).

В основі картини «Мавпа» лежить образ звичайної тварини (рис. В.3). Мавпа – це тварина, яка є символом удачі та мудрості, винахідливості та таланту. Вважається, що мавпи дуже розумні тварини. Вони мають великий мозок, завдяки якому розвиваються такі риси як мудрість, почуття гумору, дотепність, чудова пам'ять. Деякі народи ототожнюють тварину з блискавичною швидкістю, обережністю. В інших – мавпа представляє хоробрість, самовідданість і спритність.

Широко відома композиція з трьох мавп, що закривають лапами очі, вуха і рот – «не бачу, не чую, не говорю про погане». Імовірно ці образи з'явилися з японських вірувань в трьох сутностей, що живуть в кожній людині.

Легенди різних народів стверджують, що мавпи – це здичавілі колись люди, які перетворилися в тварин за постійне брехню. Зображення цієї тварини сприяє динамічності, особистісному зростанню, духовному оновленню, яскравості та енергії людини. Воно допомагає творчим людям вдягати ідею у форму і втілювати в життя найнеймовірніші проекти.

Картина «Сині вівці» була розроблена за мотивами карпатських тварин – овець (рис. В.1). Вівці завжди служили символом чогось доброго і чистого, символом простоти і невинності, терплячості і витривалості. Люди звикли недооцінювати овець, називаючи їх за очі безглюздими, але мало знає, що вівці можуть приймати інформацію і осмислювати її. Більш того, вони вміють дружити, сумувати і навіть радіти.

У різних частинах світу люди вивчають здібності овець і приходять до дивовижних відкриттів. Так було проведене дослідження, яке довело, що вівці

можуть запам'ятовувати, а потім впізнавати обличчя людей, і навіть пам'ятати їх протягом декількох років. Крім того, зоологи впевнені, що ці травоядні можуть розпізнавати вираз обличчя людини, і «усміхнене» обличчя їм більше подобається. Взагалі вчені кажуть, що вівці – це одні з найбільш позитивних і грайливих тварин.

Картини із зображенням цих тварин наповнюють оселю теплом, світлом, вірою в добро, бажанням жити і творити, або відпочивати. Такою є картина «Релакс (воли)» (рис. В.2). Сотні років воли були у шанобливому ставленні у наших предків. Для українців віл – це символ добробуту та багатства, духу битви, необхідного для перемоги. Символізм вола пов'язаний з могутньою життєвою силою, що забезпечує творення на різних рівнях. Із цією силою пов'язана і поява всього сушого, і влада над стихіями, і родючість, і влада над людським світом.

Віл (бик) – тварина шляхетна, статечна, спокійна. Утім, якщо треба, діє швидко й напролом. Він уміє й полюбляє працювати, поважає інших працелюбних істот, а також людей прагматиків, стриманих, консервативних, небагатослівних, педантичних і надійних. Бик допомагає усім настирливим і працюючим.

Картини із зображенням бика наповнюють приміщення, де знаходяться, могутньою життєвою силою, добробутом і багатством. Оскільки ця тварина дуже розумна та благородна, тому під її заступництвом атмосфера в оселі обіцяє бути спокійною, стабільною і розміреною у всіх сферах життя.

Концепція створення образів тварин включає в себе створення реалістичних або фантастичних образів тварин, а також антропоморфних тварин, які мають людські риси і властивості. Це такий процес, який складається із розробки і втілення образів тварин у мистецтві, літературі, кіно, анімації, гральних іграх, а також у багатьох інших областях творчості і дизайну. В ньому можна виділити деякі основні етапи та аспекти створення образів тварин. Концепція створення образів тварин є дуже різноманітною і залежить від конкретної галузі мистецтва чи дизайну, а також від індивідуальних творчих

підходів. Важливо дотримуватися природності та вивченого контексту для досягнення більш вірного та ефективного відображення обраної тварини.

4.2. Особливості формотворення об'єкта проєктування

Робота над створенням анімалістичного живопису, зокрема картин «Мавпа» (рис. В.3), «Сині вівці» (рис. В.1), «Релакс (воли)» (рис. В.2), розпочинається із дослідження, яке включає в себе вивчення фізичних характеристик тварини (форма тіла, розміри, окрас, особливості голови, хвоста, лап та інше); вивчення рухів та поведінки тварини, а саме: як вона рухається, які жести та постави характерні для цієї тварини; вивчення середовища та екосистеми, де живе тварина, для розуміння контексту її зображення.

Далі йде створення скетчів і малюнків: розробка ескізів тварини, включаючи її зовнішній вигляд, пози та вираз обличчя; визначення основних деталей, таких як колір шерсті, очі, вуса, хвіст тощо; врахування стилю, у якому буде відображена тварина (реалістичний, карикатурний, фантастичний тощо).

Важливими етапами створення тварин є моделювання і визначення образу, рухів, виразу обличчя та емоцій. У мистецтві та дизайні це може включати в себе вибір кольорів, контурів та деталей, що допомагають виразити певний настрій чи характер тварини.

Наступними етапами є вибір стилю, у якому буде зображено тварину: реалістичному, карикатурному, аніме, фентезійному тощо. Далі йде вибір матеріалів і техніки, які будуть використані для створення образу. Це можуть бути олійні фарби, акварель, цифрове малювання, глина, текстури, комп'ютерна графіка тощо. Необхідно додати деталі до образу тварини, такі як виміри, шерсть, пера, луска, очі, рот і т. д. Якщо створюється образ для конкретної історії або сюжету, необхідно розглянути контекст і як ця тварина вписується в нього. Необхідно враховувати додаткові деталі і аспекти створення образу тварин такі як освітлення, тіні, фон і композиція.

Можна додавати свої елементи і унікальні деталі, які роблять образ особливим, експериментувати з образами тварин та надавати їм унікальність. Творча свобода дозволяє створювати цікаві і незвичайні інтерпретації.

У створенні образів тварин важливо враховувати характер і настрій, які митець хоче передати через образ. Наприклад, можна зобразити тварину симпатичною, лагідною, жорсткою, загрозливою тощо, використовуючи вирази обличчя та позиції тіла.

Модерні технології, такі як комп'ютерна графіка та 3D-моделювання, можуть значно полегшити процес створення образів тварин і розширити можливості художника чи дизайнера [47]. Завершивши основну стадію створення, можна використовувати різні методи обробки, такі як фарбування, декорування або додавання додаткових деталей для покращання образу.

Зображення тварин використовуються для розваги, навчання, морального впливу тощо у мистецтві, кіно, веб-дизайні, рекламі, іграх та інших галузях. Вони є символами, героями чи антагоністами різних історій і проєктів. Важливо враховувати контекст, в якому буде представлений образ тварини, і розуміти, як його сприймуть глядачі. Для цього необхідною є взаємодія з аудиторією. Зображення тварин можна показати на виставці, у виступах, відео, фотографіях або інших формах мистецтва. Використовувати його залежно від цілей та концепції.

Картини «Мавпа» (рис. В.3), «Сині вівці» (рис. В.1), «Релакс (воли)» (рис. В.2) розташовані в інтер'єрах Луцького національного технічного університету.

4.3. Матеріали і техніка виконання

Анімалізм поширений у різних видах мистецтва, таких як живопис, графіка, скульптура, ілюстрація, анімація та виконує зображення тварин так, як вони є в природі, але з елементами вираженої емоційності та фантазії. В цьому стилі техніка виконання відрізняється в залежності від індивідуального вибору митця (живопис, графіка, скульптура, анімація).

Цей стиль може використовувати різні техніки та матеріали в залежності від художника та його творчих вподобань.

Матеріалами для живопису є олійні фарби, які дозволяють створювати багатошарові та глибокі зображення, а також довго висихають, що дає художнику час на роботу. Акрилові фарби швидше висихають, але також надають яскраві кольори та можливість робити багатошарові роботи. Іноді художники-анімалісти обирають акварель, яка дозволяє створювати легкі та прозорі ефекти, ідеально підходить для створення зображень природи. Гуаш, яка схожа на акварель, але має більшу щільність та насиченість, може використовуватися для створення яскравих та виразних образів тварин. А також масляні олівці або масляні пастелі, котрі дозволяють намалювати деталі і створити текстуру шерсті, надають можливість створювати м'які та текстурні зображення, графітові олівці або вугіль для виділення контурів та форм тварин, Для точного виконання деталей - лінійки і пензлі, палітра для змішування фарб і отримання потрібних тонів. Полотно або папір для малювання потрібно вибрати такі, який найкраще відповідають техніці.

У графіці використовуються олівці для малювання контура і ескізів, маркери, які дозволяють створювати насичені кольори і плавні переходи між ними, туш, використовується для створення чітких контурів і глибоких тіней.

У скульптурі – глина, як ідеальний матеріал для створення тривимірних анімалістичних творів, для деталізації і формування глини моделювальні інструменти, фарби або глазури, які додають кольоровий акцент і деталізацію.

Для створення анімацій зображень тварин в кадрах з точністю - графічний планшет та анімаційні програми Adobe Animate або Toon Boom. У фотографії для захоплення деталей та текстур тварин використовується високоякісна фотокамера.

Анімалістичний стиль у живописі використовує різні техніки та матеріали в залежності від художника та його творчих вподобань. Насамперед – це стилізація форм, зменшення деталей, спрощення форм тварин, уникання надмірної точності частин тіла, надання образам більшої абстракції;

геометризація, яка включає використання геометричних форм (кругів, прямокутників, трикутників) для створення тваринних образів, виділення форми тварин за допомогою чітких, часто контрастних контурів; мінімалізм кольорів, спрощення тіней, фону, використання обмеженої кольорової палітри для надання простоти та чіткості образу, відмова від складних тіней на користь плоского кольору або мінімалістичних тіней для надання образам легкості, створення мінімалістичних або абстрактних фонів, щоб зосередити увагу на тварині.

Важливою складовою техніки є експерименти з лінійною текстурою, використання різноманітних лінійних текстур для створення враження хутра або інших поверхонь; динаміка і рух, експерименти з позами, захоплення руху та емоційних моментів в житті тварин, спроба різних поз та живих виразів для додання виразності до образу; створення концентрованих композицій, розміщення тварини так, щоб вона була центром уваги без зайвого фонового розгалуження; техніка вигаданого малюнка, де тварини можуть мати несподівані атрибути чи властивості.

У контексті різноманітності матеріалів і технік виконання анімалістичних творів необхідно виділити особливості творчої манери автора Юрія Чайки над створенням образів тварин.

Вибір стилю художником-анімалістом Юрієм Чайкою досить простий і універсальний. Тварини – це ті образи, які нам усім знайомі з самого народження. Вони ж супроводжують нас усе життя, ми їх бачимо, ми про них знаємо, ми їх відчуваємо. Ці образи неодмінно дарують нам яскраві емоції, позитивні, глибокі і особливі. Тварини радують, занурюють у приємні спогади, спонукають до роздумів, фантазій. Саме прояви позитиву в образах тварин і надихають Юрія Чайку створювати дані полотна.

Створення кожного живописного твору розпочинається з підготовки підрамника та полотна. Підрамники замовлені у луцького майстра, який уже більше 30 років виготовляє саме продукцію для художників (рами, підрамники,

мольберти), знаючи їхню специфіку. Юрій Чайка свої полотна ґрунтує особливим індивідуальним способом.

Для створення образів тварин використовуються абсолютно різні фарби: олійні, акрилові, спреї, нітро, алкідні тощо. Специфічною манерою виконання образів тварин є використання різних видів шпатлівки, паст, лаків та клеїв. Все це художник міксує, змішує, експериментуючи у повній мірі над створеним образом.

Отже, анімалізм – це індивідуальний та творчий підхід до зображення тварин, тому художники можуть експериментувати з різними матеріалами та техніками для досягнення бажаного ефекту.

Висновки до розділу 4

В розділі 4 розглядалися концепція створення образів тварин; особливості формотворення об'єкта проектування; матеріали і техніка виконання.

Для створення практичної частини магістерської роботи було обрано три картини: «Мавпа», «Сині вівці», «Релакс (воли)». В основі концепції їх створення лежать природні тваринні образи, що викликають позитивні емоції, сповнені дитячими спогадами. Вони повертають людей до лона природи, виховують любов до рідної землі та всього живого. Крім того звернення до образів живої природи має екологічний зміст, спонукаючи до бережного ставлення до кожної живої істоти, закликаючи до їх захисту а збереження.

Виділено наступні ключові елементи, які необхідно врахувати при створенні образу тварини: фізичні характеристики тварини, її характерні риси, індивідуальні особливості, поведінка та рухи, емоційна привабливість, контекст та сюжет малюнка. Наголошено на важливості вибору мистецької техніки, що формує концептуальну цілісність роботи, забезпечує узгодженість образів тварин з усім виглядом проекту.

Доведено, що анімалізм, як і будь-яке мистецтво, вимагає від художника високої майстерності та уваги до деталей. Вибір матеріалів та техніки залежить

від особистих виборів художника та його творчого бачення, але є загальні вимоги. При виборі матеріалів художники звертають увагу на фарби, пензлі, папір чи полотно.

Для створення картин «Мавпа», «Сині вівці», «Релакс (воли)» художник-анімаліст Юрій Чайка використовував різні види художніх матеріалів, зокрема олійні, акрилові фарби, спреї, тощо. Головною особливістю створення анімалістичних полотен є експеримент з пошуком образів, з поєднанням живопису та різних видів шпатлівок, паст, лаків та клеїв. При виборі техніки виконання автор звертає увагу на деталізацію окремих елементів тварин на тлі загального цілісного образу. Важливу роль відіграє градація тіней та світла, емоційна виразність та динаміка створених образів.

На прикладі творчості художника-анімаліста Юрія Чайки доведено, що в анімалізмі важливо знайти творчий підхід та особистий стиль, тому можна експериментувати з різними методами та техніками. В цілому, успішна реалізація концепції анімалізму вимагає збалансованого використання матеріалів, вміння передати деталі та текстури, а також врахування емоційного та характерного аспекту тварини у творі.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі магістра проведено дослідження анімалістичного жанру у дизайні інтер'єру та урбаністичного середовища. Зроблено наступні висновки:

1. На основі літературних джерел виявлено, що анімалізм є поширеним у багатьох працях відомих науковців та художників. У цих працях є ключові напрямки, пов'язані з анімалізмом, які дадуть змогу поглибити знання з даної проблеми. Так, в період романтичного анімалізму, який охоплює XVIII – XIX століття в мистецтві акцентували увагу на почуттях, емоціях і природі. У період кінця XIX – поч. XX століття художники фокусувалися на зображенні тварин у їх природному середовищі, а митці створювали живописні твори, де тварини займали центральне місце. В період модернізму (XX століття) художники шукали нові способи вираження енергії та руху в своїх творах. Абстракція та стилі, такі як кубізм та футуризм, вносили свої особливості в анімалістичні зображення. І зараз йде дослідження сучасного анімалізму (з кінця XX століття до сьогодення). Сучасні художники продовжують експериментувати з анімалістичними образами, використовуючи різноманітні техніки і стилі, включаючи хайперреалізм, сюрреалізм та абстракцію.

2. Проаналізовано історію анімалізму, яка відображена в різних культурах та філософських системах протягом тисячоліть. Виділено такі етапи розвитку цього жанру:

1) Давні часи. Перші зображення тварин з'явилися на стінах печер і скелях, де вони важливими об'єктами для магічних обрядів та полювання.

2) Давньоєгипетське мистецтво. Зображення тварин були на стінах пірамід і саркофагах як символи богів чи супутники фараонів.

3) Античність. Появились моральні оповідання, в яких героями були тварини, що діяли як люди. Це був перший крок у розвитку анімалістичного жанру.

4) Середньовіччя. Тваринні образи використовувались в релігійних творах і тваринних енциклопедіях, їх зображення були стилізованими та схематичними.

5) Відродження. Анімалістичний жанр став більш натуралістичним, акцентувалась увага на деталях та реалізмі.

6) Новий час поділяють на такі періоди: початковий (кінець XVIII - середина XIX століття), де художники у своїх роботах намагаються дослідити анатомію та поведінку тварин, та розквіт (середина XIX століття), анімалісти надають перевагу реалізму та натуралізму.

7) Сучасний анімалізм. Анімалісти експериментують зі стилями та техніками, досліджують нові способи виразності і сприйняття тваринних образів. Вони використовують різноманітні матеріали та форми для вираження своїх ідей про тварин та природу.

3. У дослідженні розкрито поняття «анімалістичний жанр», який відображає життя тварин, надаючи їм атрибути людського способу життя та індивідуальності. Термінологія анімалістичного жанру включає в себе різноманітні терміни, які допомагають розкрити особливості цього жанру. Антропоморфізм, біоміметика, етологія, метафора та інші поняття допомагають розуміти, як тварини можуть використовуватися для вираження ідей та сприйняття світу через їхні образи.

4. Виявлено, що зображення тварин у мистецтві відображають співжиття людини з природою, їхню красу та символіку, релігійні мотиви або просто вираз відносин природи та життя, людини та природи. Тварини виступають головними суб'єктами творів мистецтва, і одночасно стають частиною загального композиційного плану, а їх зображення мають різний характер – від реалістичного до символічного. Тема зображення тварин у мистецтві є дуже широкою і насиченою, найважливішими аспектами є: символіка тварин, естетика, експресія та емоції у зображеннях тварин; співвідношення з природою та екологією; технічна майстерність.

5. Окреслено риси анімалістичного жанру, такі як реалізм і деталізація, природний контекст, динамічність, врахування виразу обличчя, міміки, особливостей характеру, любов до природи. Художники анімалістичного жанру ставлять за мету максимально точно відобразити зовнішність тварин. Вони докладають зусиль для передачі текстури шерсті, пера, шкіри, а також для фіксування дрібних деталей, які роблять образи тварин живими та реалістичними. Зазвичай тварини у анімалістичних полотнах зображуються в їхньому природному середовищі. Підкреслено, що саме вони допомагають створювати вражаючі та виразні образи тварин, які захоплюють глядача і переносять його у чарівний світ природи.

6. Досліджено, що основні композиційні особливості анімалістичних полотен в інтер'єрі включають простоту та мінімалізм; кольорову гаму; геометричні форми. Ключовими принципами анімалістичних полотен в інтер'єрі є простота, мінімалізм, використання природних матеріалів та форм, а також зосередження на функціональності та елегантності.

7. Виявлено, що тварини у дизайні урбаністичного середовища відіграють важливу роль у покращенні якості життя містян і створенні більш приємного та екологічно збалансованого міського середовища.

8. Проаналізовано головні особливості використання тваринних мотивів в стріт-арті. Доведено, що це передача конкретного повідомлення, виклик реакцій та рефлексії у глядачів. Можна використовувати тваринні образи для різних цілей, і важливо, щоб їхні роботи взаємодіяли з глядачами на різних рівнях – від естетичного сприйняття до вираження глибших ідей чи проблем.

9. Досліджено творчість світових та українських художників-анімалістів, що є важливим напрямком в сучасному мистецтві і дозволяє людям ближче підійти до природи і тваринного світу, надихає на збереження дикої природи та охорону її видів. Художники-анімалісти намагаються зафіксувати сутність та виразність тварин на полотні, використовуючи мінімалістичні та абстрактні прийоми. Їх роботи вирізняються різноманітністю стилів та підходів, але всі вони спільно дозволяють поглянути на тваринний світ з нового ракурсу та

зрозуміти його значення в мистецтві та сучасному суспільстві. Здійснено опис досвіду роботи художника-анімаліста Юрія Чайки.

10. На основі теоретичного дослідження художником-анімалістом Юрієм Чайкою виконано розробку трьох творів живопису «Мавпа», «Сині вівці», «Релакс (воли)». Твори розміщено в інтер'єрах Луцького національного технічного університету.

11. Наголошено, що анімалізм, як і будь-яке мистецтво, вимагає від художника високої майстерності та уваги до деталей. Вибір матеріалів та техніки залежить від особистих вподобань художника та його творчого бачення. Твори «Мавпа», «Сині вівці», «Релакс (воли)» виконано у змішаній техніці, що поєднує різні види фарб та шпатлівки, паст, клеїв тощо. Тобто зазначені твори носять експериментальний характер, відображають індивідуальний стиль художника. Це робить унікальними твори для розташування в будь-якому інтер'єрі.

12. Наукове дослідження питання анімалістичного жанру у дизайні інтер'єру та урбаністичного середовища є внеском у подальший розвиток стилю, основна ідея якого полягає в тому, щоб зобразити та розуміти світ через призму тварин та створити підґрунтя для реалізації екологічних проблем нашої планети. Кожен може змінити свій спосіб життя, щоб допомогти природі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аккізов К. Вчимося малювати тварин. Харків : Клуб «Клуб Сімейного відпочинку», 2010. 126 с.
2. Анімалізм в інтер'єрі: життя в гармонії з природою. URL: https://viyar.ua/ua/articles/animalizm_v_interere_zhizn_v_garmonii_s_prirodo_y/ (дата звернення: 29.11.2023).
3. Анімалізм у дизайні інтер'єрів: черпаємо натхнення у живій природі. URL: <https://print4you.com.ua/ua/stati/animalizm-v-dizayne-intererov-cherpaem-vdokhnovenie-v-zhivoy-prirode/> (дата звернення: 29.11.2023).
4. Анімалістичний жанр. Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/> (дата звернення: 29.11.2023).
5. Аніщенко Н.В. Формування художнього сприйняття молодших школярів засобами комплексної взаємодії мистецтва: автореф. дис. ... канд. пед. Наук. НДІ педагогіки. Київ, 1992. 18 с.
6. Барвіна Н. О. Художньо-естетична потреба як духовна домінанта сучасної вищої освіти. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2016. № 5 (74). С. 38–52.
7. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання. Київ: ІЗМН, 1998. 204 с.
8. Бокотей М. Анімалістична пластика у дизайні художнього скла другої половини ХХ ст. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2015. Вип. 27. С. 137-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnam_2015_27_16 (дата звернення: 20.11.2023).
9. Булгакова Т. М. Історико-педагогічні основи художньо-естетичного виховання особистості. *Молодий вчений*. 2016. № 2 (29). С. 261–264.
10. Бурова О. І. Життєвий комфорт населення України в умовах урбанізації: соціологічний аналіз. Київ : Наукова думка, 2016. 193 с.
11. Височин І. А., Галушка С. А. Методи структурної реорганізації урбанізованих систем. Суми, 2017. 82 с.

12. Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Гриценко П.Ю. Мова і культура. Київ: Наукова думка, 1986. 184 с.
13. Галич О., Васильєв Є.В. Теорія літератури. Київ: Лібідь, 2001. 488 с.
14. Гальчук О. Особливості анімалістичних кодів прози Едгара Аллана По. *Синопис: текст, контекст, медіа*. 2022. 28(3), 131–139. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2022.3.5>
15. Голомідова Л.В., Зимомря І. М. Роль анімалістичних образів у малій прозі Роберта Музіля. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету. 2018. Вип.18. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/26017> (дата звернення: 20.11.2023).
16. Єфімова А. В. Художні практики в урбаністичних просторах кінця ХХ - початку ХХІ століття (досвід Західної України) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.05; Львів. нац. акад. мистецтв. Львів, 2017. 19 с.
17. Зязюн І.А. Культура в контексті політики та освіти. *Мистецтво та освіта*. 1998. № 2. С. 2–8.
18. Ігіна О. В., Гайошко Л. О., Сиротенко Т. В. Про анімалізм та антропоморфізм у художній літературі. *Записки з романо-германської філології*. Випуск 1 (44). 2020. С. 139-148. DOI: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2020.1\(44\).211006](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2020.1(44).211006)
19. Каменська В. М. Аксиологічний аспект стійких зооморфних порівнянь: автореф. канд. філол. наук, 2005. 20 с.
20. Карлов Г.Н. Зображення птахів та звірів. Київ, 1996. 178 с.
21. Карпенко О. Ю. Організація індивідуального зоонімічного кадру. *Вісник Донецького ун-ту*. Серія «Гуманітарні науки». Вип. 1. Донецьк, 2008. С. 55-59.
22. Кірілкова Н. В. Варіанти та трансформації традиційних номінацій анімалістичної казки. *Наукові записки Рівненського державного*

- гуманітарного університету. Актуальні проблеми сучасної філології.*
2001. № 9. С. 125-128.
23. Ковалів Ю. І. Літературознавча енциклопедія. Київ: Академія, 2007. Том 1. С. 451-452.
24. Комарницька Г. О. Регіональна урбанізація. Львів : ЛДФА ; Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2015. 175 с.
25. Комаровська О. А. Художньо обдарована особистість: сутність, реалії, розвиток : монографія. Івано-Франківськ : НАІР, 2014. 412 с.
26. Корман Е. А. Фразеологічні одиниці з анімалістичним компонентом: автореф.... канд. філол. наук, 2007. 20 с.
27. Кривенко Г. Л. Зоосемізми в англійській та українській мовах: семантико-когнітивний і функціонально-прагматичний аспекти: автореф. канд. філол. наук. Київ, 2006. 20 с.
28. Марковська А. Малюємо тварин. Харків: Клуб «Клуб Сімейного відпочинку», 2011.
29. Наріжний К. Г. Тварини і рослини в державній символіці. Київ: Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1997. 184 с.
30. Оганов А.А. Анімалізм. Київ: Знання, 1997. 64 с.
31. Особливості анімалістичних образів в дитячих ілюстрованих виданнях.
URL: <https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/38-vosma-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-konferentsiya-naukova-dumka-suchasnosti-i-majbutnogo/93-osoblivosti-animalistichnikh-obraziv-v-dityachikh-ilyustrovanikh-vidannyakh> (дата звернення: 20.11.2023).
32. Пайпер Р., Тварини в мистецтві. Мюнхен, 1982.
33. Пелешенко О. Ю. Анімалістичний код у «Повісті про Макарія Римлянина». *Наукові записки НаУКМА. Літературознавство.* 2019. Т. 2. С.17-29.
34. Полудень Л. І. Формування професійної майстерності дизайнера інтер'єру в системі вищої мистецької освіти. Черкаси : Вовчок О. Ю., 2017. 211 с.

- 35.Проценко Ю. Літературна казка про тварин. *Слово і час*. 2009. № 8. С. 18–23.
- 36.Путятін В. Д., Аверін В. Г. *Енциклопедія сучасної України*. Ред. кол.: І. М. Дзюба [та ін.]; НАН України, НТШ, Коорд. бюро Енцикл. Сучас. України НАН України. Київ : Поліграфкнига, 2001. Т. 1 : А. 823 с.
- 37.Світ тварин в образотворчому мистецтві. *Анімалістичний жанр у декоративному мистецтві*. URL: <https://naurok.com.ua/svit-tvarin-v-obrazotvorchomu-mistectvi-animalistichniy-zhanr-u-dekorativnomu-mistectvi-360282.html> (дата звернення: 20.11.2023).
- 38.Слейтер С. Геральдика: ілюстрована енциклопедія. Київ, 2005. 234 с.
- 39.Сюсько М. І. Апелятивна лексика як база творення зоонімів. Проблеми дослідження діалектної лексики та фразеології української мови: тези доп. Ужгород, 1978. С. 187-188.
- 40.Ужченко Д. В. Семантика українських зоофразеологізмів у етнокультурному висвітленні: дис. канд. філол. наук. Луганськ, 2000. 248 с.
- 41.Урбаністичні студії: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 25 берез. 2016 р.) / Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. Дніпропетровськ : Грані, 2016. 176 с.
- 42.Ходанич П. М. Анімалістика як світоглядна ідея у образотворчому мистецтві Закарпаття. *Вісник Закарпатського художнього інституту*. 2015. Вип. 6. С. 80–83.
- 43.Циганок І., Кисельова К. Анімалістична фразеологія української та болгарської мов. *Філологічні діалоги*. 2023. 9. С. 179-184. URL: <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/fildialohy/article/view/702> (дата звернення: 20.11.2023).
- 44.Чепелик О. Анімалістичний жанр в українській скульптурі: ретроспективний аналіз. *Українська академія мистецтва*. 2013. Вип. 20. С. 131–139.

45. Чернецова В. М. Мистецтво: словник-довідник. 2002. 506 с.
46. Чирчик С. В. Професійна підготовка дизайнерів інтер'єру: теорія, методика, практика. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 464 с.
47. Чупріна Н. В., Струмінська Т. В. Сучасні технології дизайн-діяльності. Київ, 2017. 416 с.
48. Шебештян Я. М. Сучасна українська літературно-художня зоонімія: функції, склад та структура: автореф. дис канд. філол. наук. Чернівці, 2008. 20 с.
49. Шрамко Т. В. Трансформація анімалістичного образотворчого товарного знаку в контексті еволюції графічного дизайну. *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство»*. 2021. (44), 234–241. URL: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.44.2021.235444> (дата звернення: 20.11.2023).
50. Ясінська О. Особливості анімалізмів в художньому тексті. *Студентський науковий альманах факультету іноземних мов ТНПУ ім. В. Гнатюка*. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка. 2019. № 1 (16). С. 115-119.

ДОДАТОК А.
Ілюстративний матеріал

Рис. А.1. Зображення тварин у наскельних розписах.

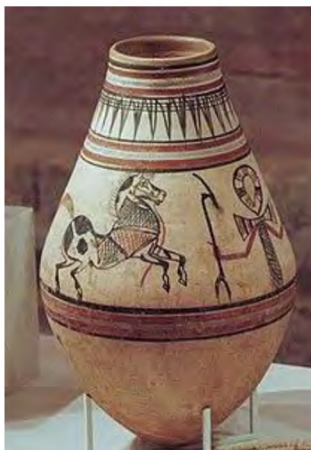

Рис. А.2. Зображення тварин у мистецтві Давнього Єгипту.

Рис. А.3. Зображення тварин у мистецтві Давньої Греції та Риму

Рис. А.4. Зображення тварин у середньовічній книжковій мініатюрі.

Рис. А.5. Зображення тварин у середньовічній книжковій мініатюрі.

Рис. А.6. Зображення тварин у мистецтві Альбрехта Дюрера.

Рис. А.7. Тварин у мистецьких творах Джона Констебля.

Рис. А.8. Жак Луї Давид. Живописні твори з зображенням коней.

Рис. А.9. Теодор Жеріко. Живописні твори з зображенням коней.

1

2

4

3

5

6

7

8

9

10

Рис. А.10. Зображення тварин у мистецтві доби Відродження: 1-5 – рисунок; 6-10 – олійний живопис.

1

2

3

4

5 6

6

7

Рис. А.11. Джон Джеймс Одубон. Зображення птахів і тварин

1

2

3

4

5

6

7

Рис. А.12. Джордж Стаббс. Зображення тварин

Рис. А.13. Зображення тварин в сучасному інтер'єрі

1

2

3

4

5

Рис. А.14. Зображення тварин в сучасному інтер'єрі.

1

2

3

4

5

Рис. А.15. Зображення тварин з сміття в сучасному урбаністичному середовищі. Артур Бордан. Португалія

1

2

3

4

5

6

7

Рис. А.16. Бенксі. Зображення тварин в сучасному урбаністичному середовищі.

1

2

3

Рис. А.17. Ігор Матроскін. Одеса. Зображення тварин в сучасному урбаністичному середовищі.

Рис. А.18. Зображення тварин в сучасному урбаністичному середовищі.
Художник Девід Зінн. Мічіган, США.

1

2

3

4

5

Рис. А.19. Зображення тварин у творчості українських художників. Марія Приймаченко та її творчість.

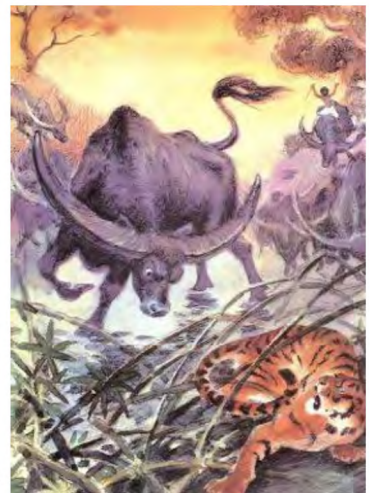
1

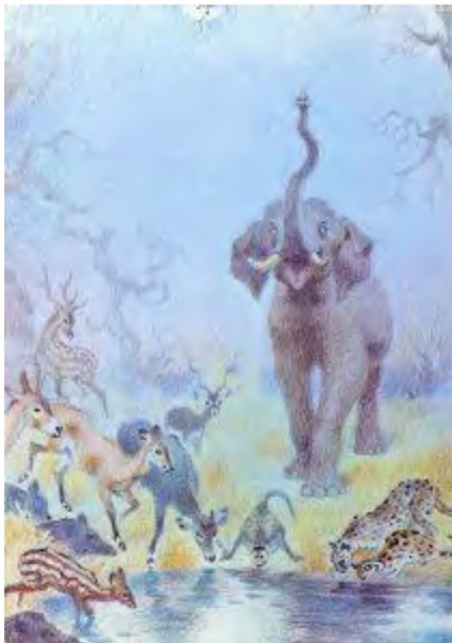
2

3

4

5

6

Рис. А.20. Зображення тварин у творчості українського художника Геннадія Глікмана

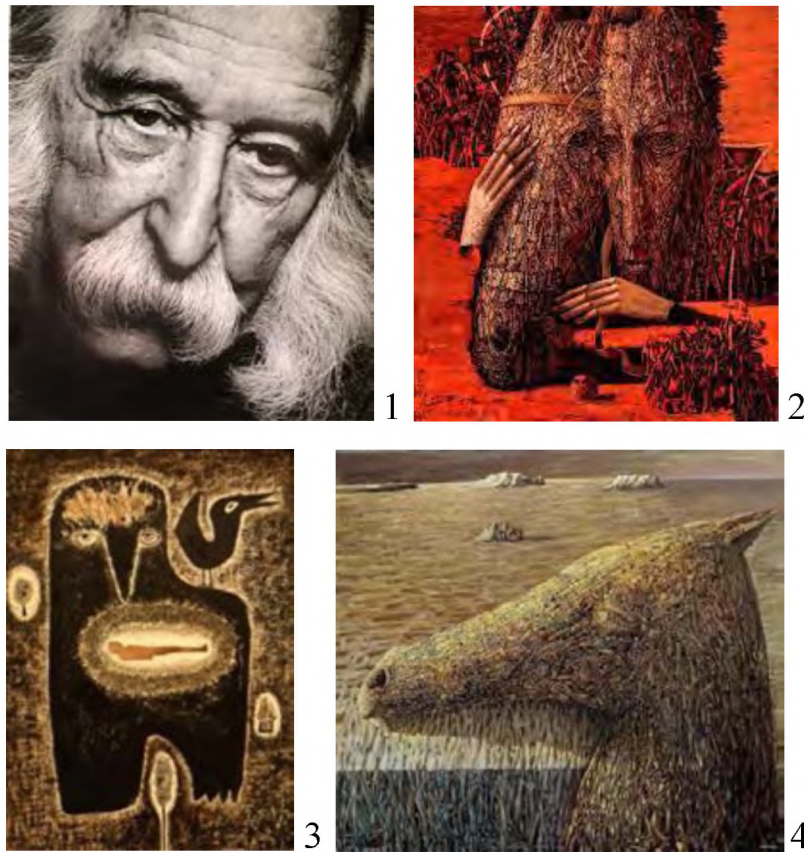

Рис. А.21. Зображення тварин у творчості українського художника Івана Марчука.

Рис. А.22. Зображення тварин у творчості українського художника Ігоря Землянського.

1

МИХАЙЛО ДЕРЕГУС

2

3

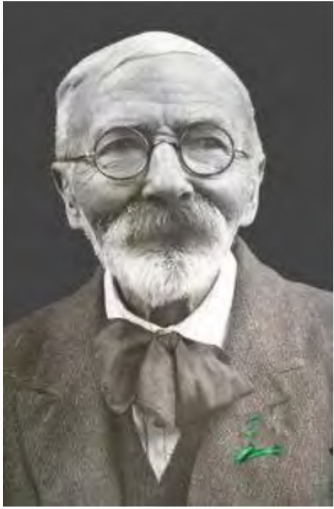

4

5

Рис. А.23. Зображення тварин у творчості українського художника Михайла Дергуса.

1

2

3

4

5

Рис. А.24. Зображення тварин у творчості українського художника Миколи Самокиша

1

2

3

4

5

6

Рис. А.25. Зображення тварин у творчості українського художника Іллі Чичкана

1

2

3

4

5

6

7

8

Рис. А.26. Зображення тварин у творчості української художниці Поліни Райко.

Юрій Чайка

художник дизайнер
народився 1978 р. в м. Луцьк, Україна.
закінчив міську художню школу
закінчив історичний факультет ВДУ
є засновником дизайн студії THE ROOM
є співзасновником виробництва дизайнерських
меблів GC WOOD
є художником анімалістом (інтер'єрний стиль)
є автором стріт арт проекту PEOPLE OF THE CITY
в даний час є студентом ЛНТУ (дизайн)

Рис. А.27. Художник-анімаліст, дизайнер Юрій Чайка

картини в анімалістичному жанрі
вони мені найближчі
вони легко сприймаються
вони несуть позитивні емоції

Рис. А.28. Художник-анімаліст, дизайнер Юрій Чайка. Картини в анімалістичному жанрі

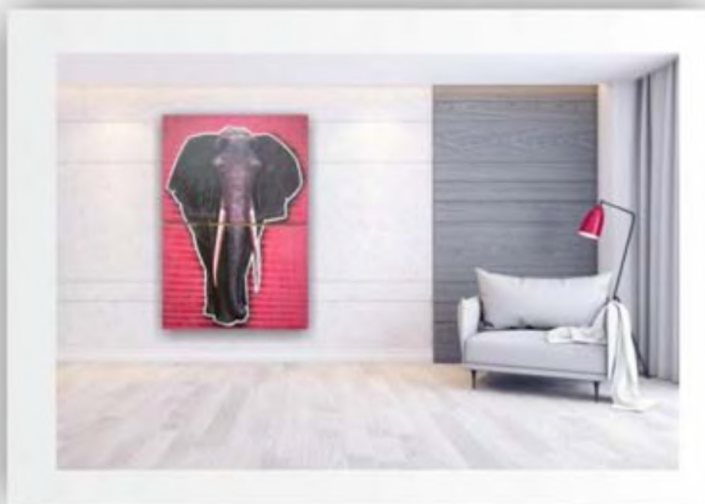

Рис. А.29. Художник-аніمالіст, дизайнер Юрій Чайка. Картини в аніمالістичному жанрі в інтер'єрі

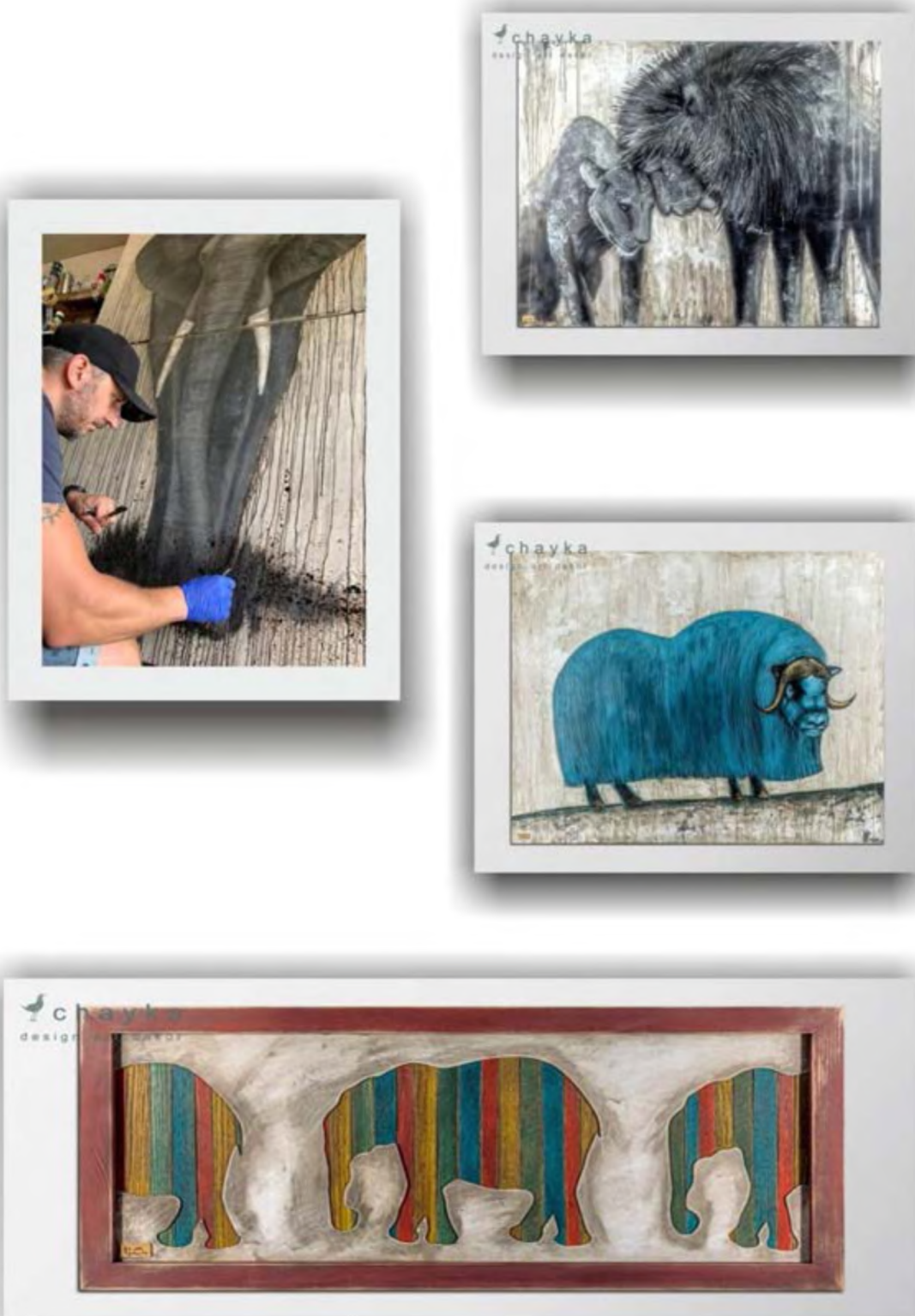

Рис. А.30. Художник-анімаліст, дизайнер Юрій Чайка. Картини в анімалістичному жанрі

Рис. А.31. Художник-анімаліст, дизайнер Юрій Чайка. Картини в анімалістичному жанрі

стріт арт, росписи стін, мурали...
окрема і цікава сторінка у моєму житті

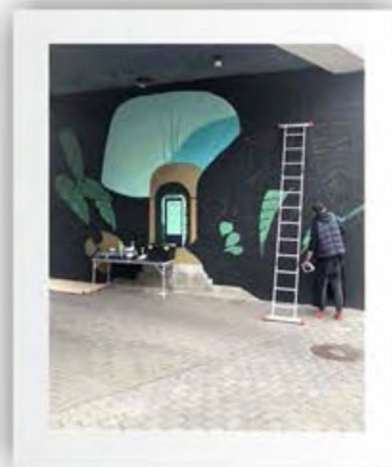

Рис. А.32. Художник-анімаліст, дизайнер Юрій Чайка. Стріт-арт

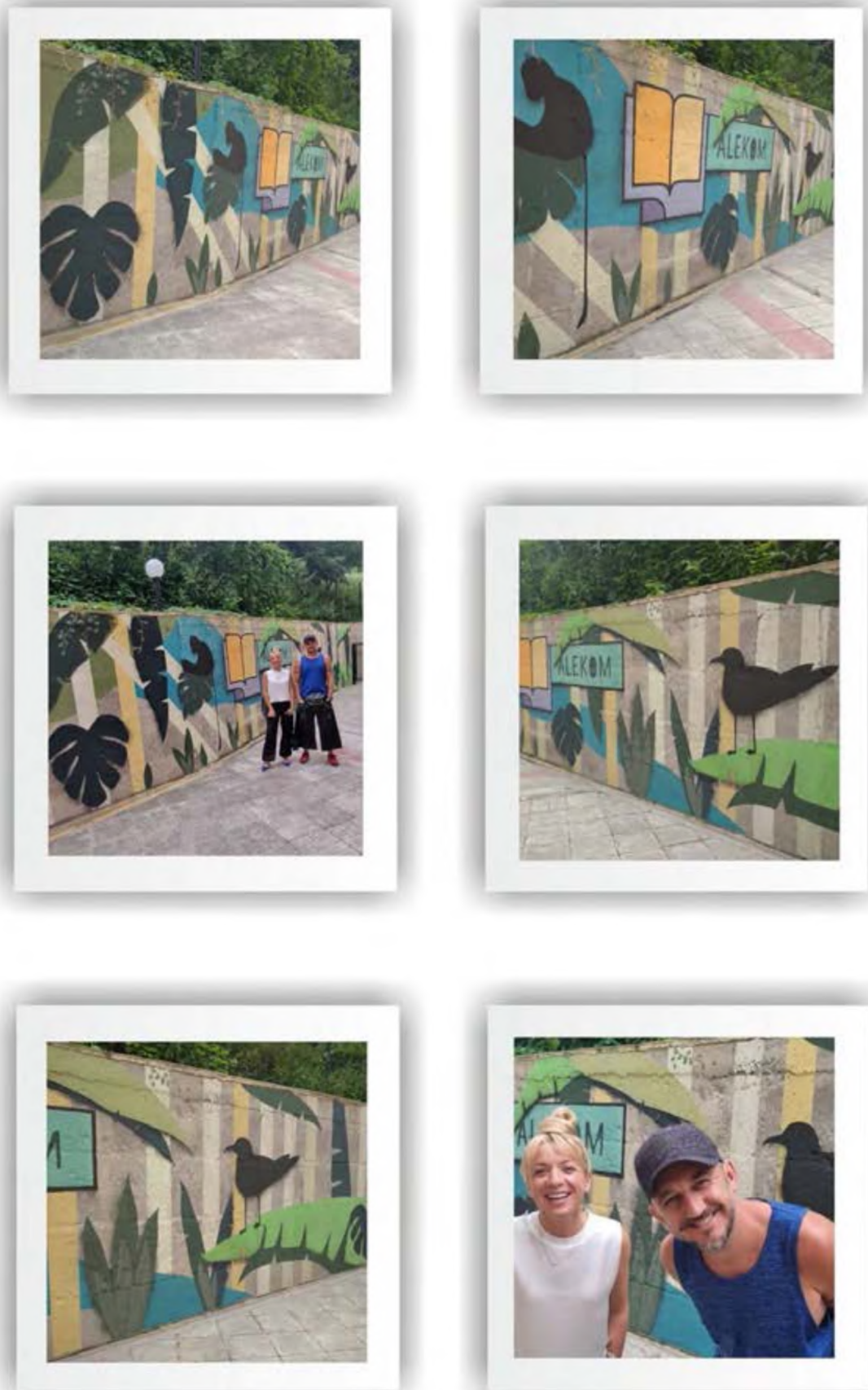

Рис. А.33. Художник-анімаліст, дизайнер Юрій Чайка. Стріт-арт

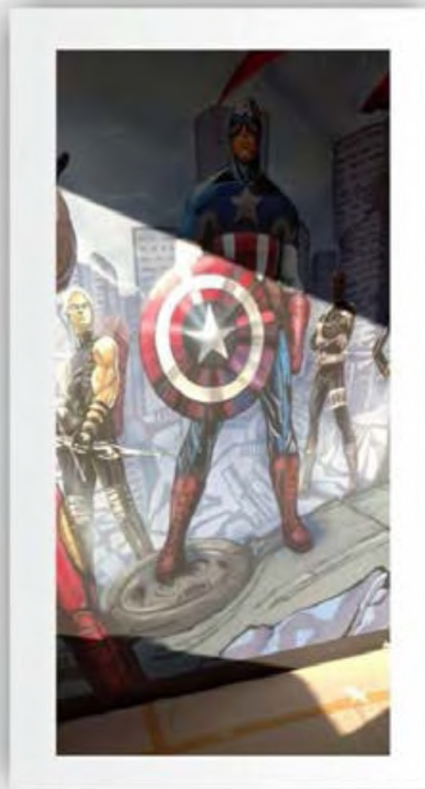
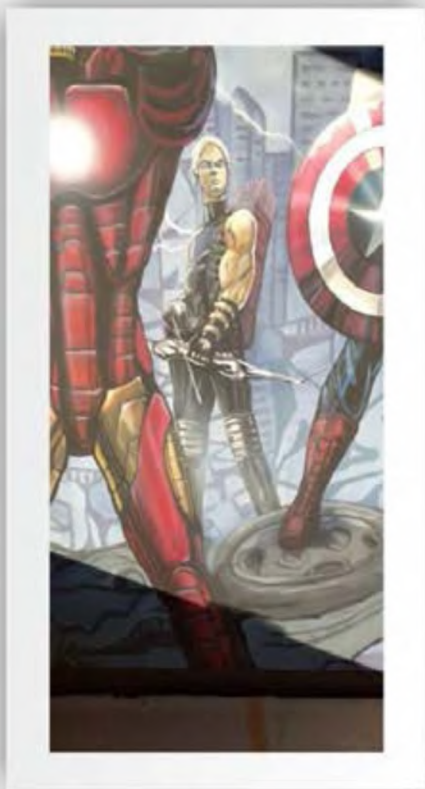

Рис. А.34. Художник-анімаліст, дизайнер Юрій Чайка. Стріт-арт

Даний мурал про щоденний, щогодинний пошук хороших новин, вісточок, натяків про перемогу в цій божевільній війні. Думки людей, як рядки з газет, як афірмації, заряджають весь цивілізований світ бажаними новинами про перемогу України.

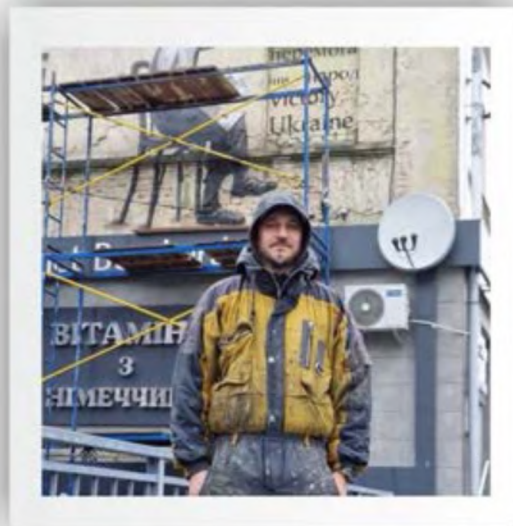
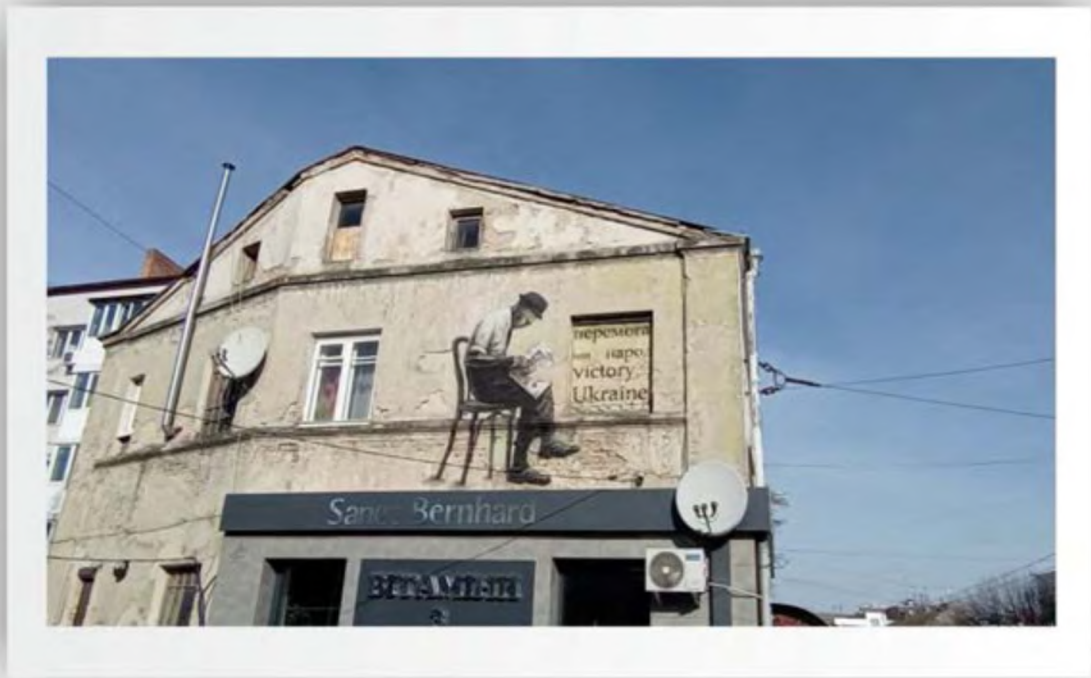

Рис. А.35. Художник-анімаліст, дизайнер Юрій Чайка. Мурал в Луцьку

окремий проект
PEOPLE OF THE CITY.

це мурали цікавих
людей міста Луцьк.
в планах інші міста
і країни.

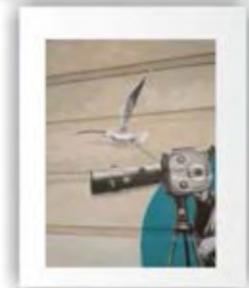
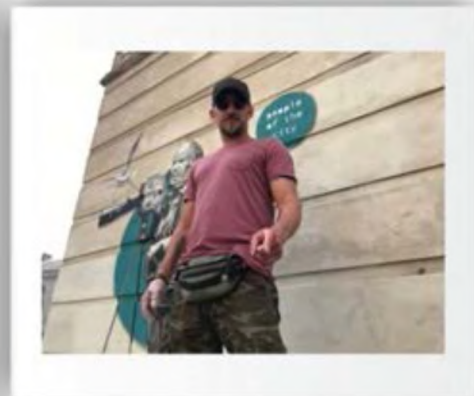

Рис. А.36. Художник-анімаліст, дизайнер Юрій Чайка. Мурали в Луцьку.
Проект «People of the city»

Рис. А.37. Художник-анімаліст, дизайнер Юрій Чайка. Мурали в Луцьку.
Проект «People of the city»

1

2

3

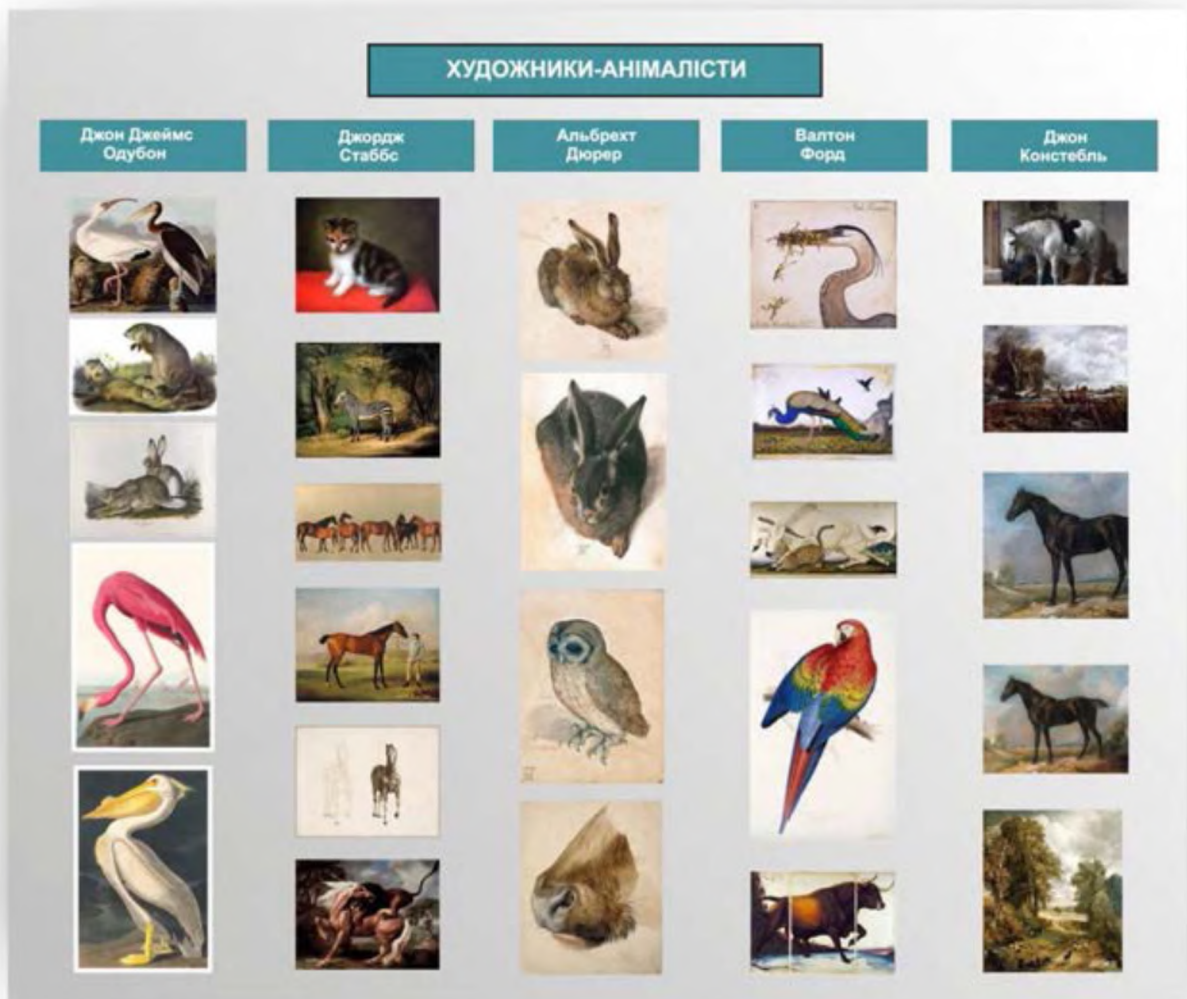
4

Рис. А.38. Художник-анімаліст, дизайнер Юрій Чайка. Творчі роботи в Києві.

ДОДАТОК Б.
Таблиці та схеми

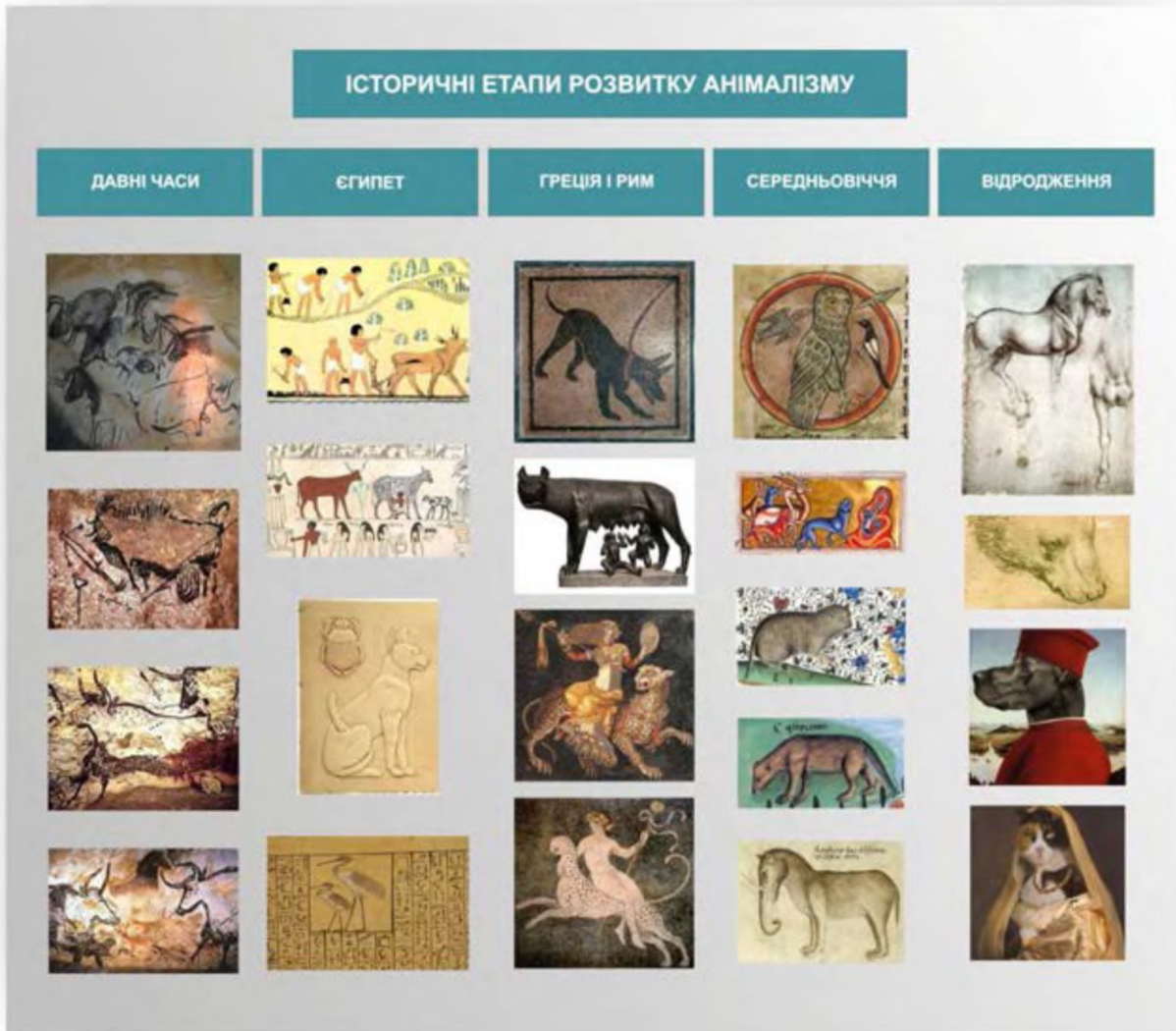
Таблиця Б.1

Художники-аніمالісти

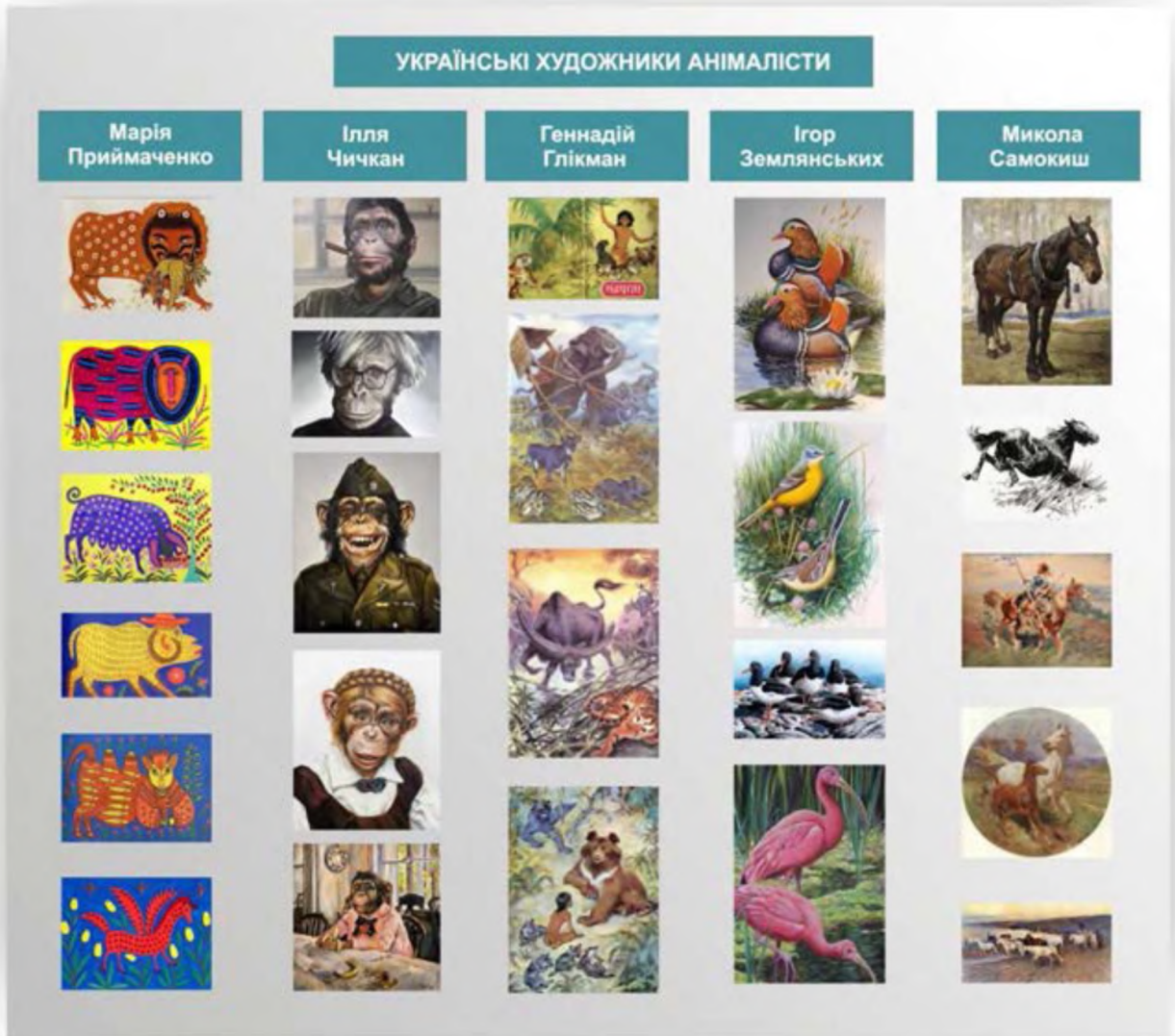
Таблиця Б.2

Історичні етапи розвитку анімалізму

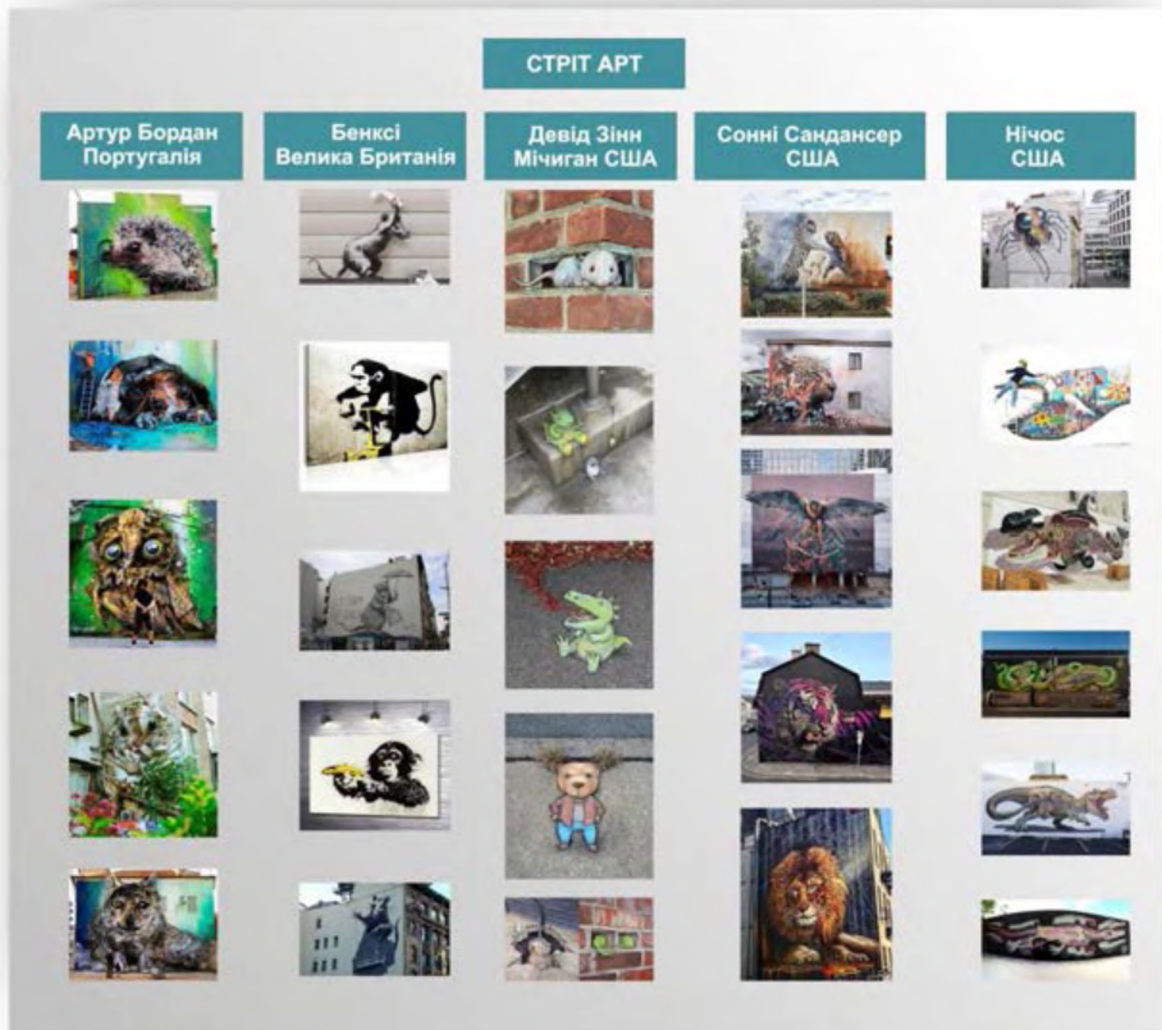
Таблиця Б.3

Українські художники-аніمالісти

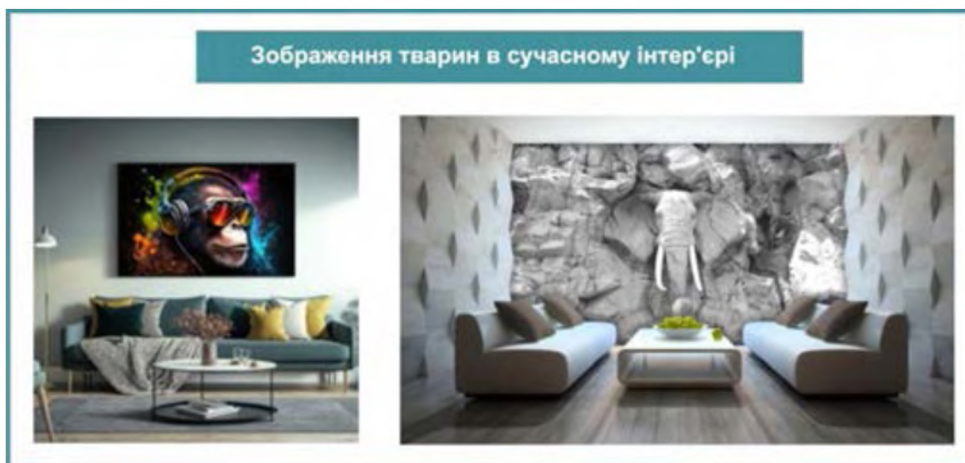
Таблиця Б.4

Стріт-арт

Таблиця Б.5

Зображення тварин в сучасному інтер'єрі

ДОДАТОК В.

Дизайн-розробка анімалістичних зображень в середовищі інтер'єру

Завдання на дизайн-розробку

серії анімалістичних зображень в середовищі інтер'єру

1. **Призначення та галузь застосування:** серія авторських творів призначена для експонування в інтер'єрах житлових та громадських споруд.
2. **Умова для розробки:** завдання на проектування магістра.
3. **Мета розробки:** створення серії авторських творів (3 картини).
4. **Джерела:** фахова та спеціалізована література, Інтернет, фотографії власних творів живопису, втілені сучасні роботи в житловому та громадському середовищі.
5. **Вимоги до розробки об'єктів проектування:**
 - Створення роботи на полотні, живопис;
 - умови експлуатації відповідно до технології живопису (витривалість при експлуатації з відповідними термінами гарантії, збереження первісного вигляду за кольорографічними і конструктивними ознаками, використання в помірних кліматичних умовах); експлуатація переважно у приміщенні при вологості до 85%;
 - врахування можливостей живопису;
 - ергономічні показники повинні відповідати гігієнічним факторам (використання екологічно чистих матеріалів), фізіологічним факторам та іншим ергономічним стандартам;
 - естетичні вимоги забезпечуються системою Композиції як основним методом проектування;
 - патентна чистота (дизайн-розробка є авторською, не претендує на патентування);
 - вимоги до категорії якості – найвищі.

6. Характер та стадії розробки: нова розробка на основі проведеного аналізу аналогів і прототипів з виконанням усіх етапів створення твору живопису, стадії розробки – дослідження аналогів та прототипів, пошукові ескізи, затвердження остаточного варіанту композиції твору образотворчого мистецтва, виконання живописних робіт.

7. Специфічні вимоги: висока якість роботи, дотримання технології виконання, унікальність композиційного та образного рішення.

8. Обмеження – для виконання живопису необхідно врахувати матеріали, водостійкість друку, місце зберігання продукції, термін та характер експлуатації.

10. Композиційні елементи та види робіт, які підлягають розробці:

- робота в матеріалі;
- демонстраційне графічне рішення;
- комплектація пояснювальної записки.

11. Пропозиції з використання покриттів і декоративно-лицювальних та оздоблювальних матеріалів, види і способи лицювання:

- фарби; полотно; рама для робіт.

12. Перелік документів і художньо-графічних матеріалів (передаються замовнику або керівнику проекту):

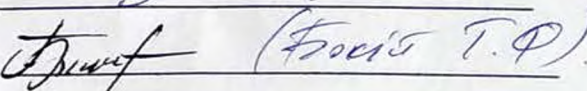
- пояснювальна записка в переплетенні;
- графічна частина проекту;
- робота в матеріалі.

13. Порядок контролю та приймання: передача матеріалів замовнику або керівнику в повному складі згідно з вимогами до проектування.

Здобувач

 (Чабко В.О.)

Керівник кваліфікаційної роботи

 (Фомічєв Т.Ф.)

1

2

3

4

5

Рис. В.1. Юрій Чайка «Сині вівці»: 1 – картина; 2, 3 – фрагменти; 4 – робота над твором; 5 – картина в інтер'єрі

1

2

3

4

Рис. В.2. Юрій Чайка «Релакс (воли)»: 1 – картина; 2, 3 – фрагменти; 4 – картина в інтер'єрі

1

2

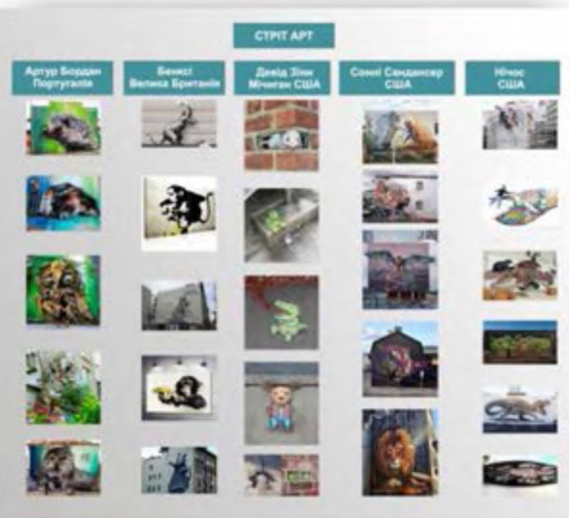
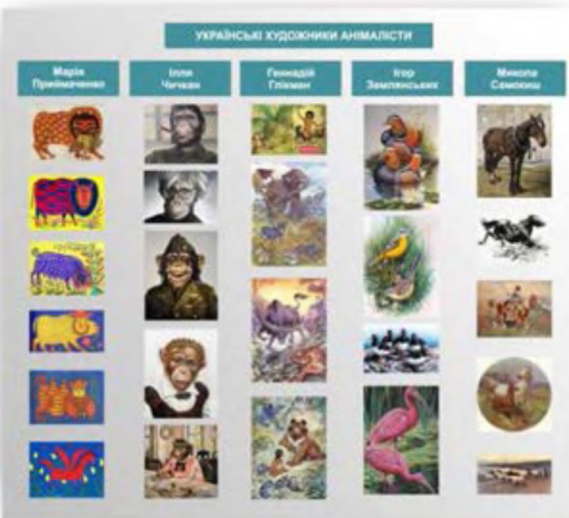
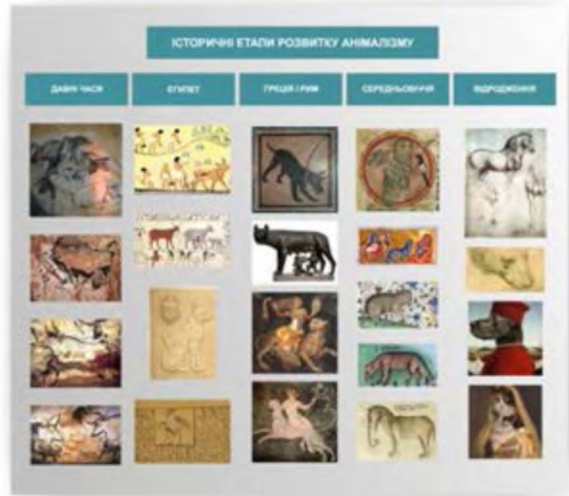
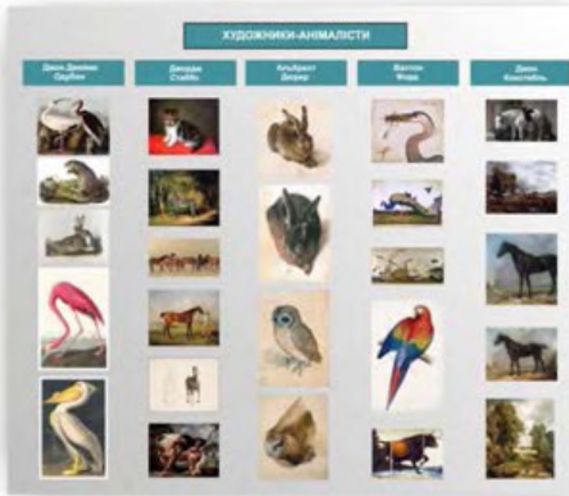

3

4

Рис. В.3. Юрій Чайка «Мавпа»: 1 – картина; 2, 3 – фрагменти; 4 – фото з ректором ЛНТУ Іриною Вахович

Мета та завдання роботи. Метою роботи є вивчення особливостей анімалістичного жанру у дизайні інтер'єру та урбаністичного середовища, ознайомлення з роботою художника-анімаліста Юрія Чичаєва.

Завдання дослідження:

- 1) проаналізувати стан наукової проблеми;
- 2) здійснити огляд етапів розвитку анімалістичного жанру;
- 3) уявити подальше перспективні напрми;
- 4) проаналізувати анімалістичні зображення;
- 5) окреслити питання зв'язані тварини у дизайні урбаністичного середовища та тварини в інтер'єрі;
- 6) ознайомити з творчістю художника-анімаліста;
- 7) створити дизайн роботи художника-анімаліста Юрія Чичаєва;
- 8) створити дизайн розробки анімалістичних зображень в середовищі інтер'єру.

Предметом дослідження є вивчення особливостей анімалістичного жанру у дизайні інтер'єру та урбаністичного середовища.

Об'єктом дослідження є роботи художника анімаліста Юрія Чичаєва.

АНОТАЦІЯ

Багато сучасних митців використовують зображення тварин у своїх роботах. Найпоширенішим завданням всіх анімалістів є показати красу природи, багатство живої світу, без яких неможливе існування людства, і цим закликати до захисту та обережності нашої планети. Сьогодні важливе питання є вивчення проблеми і визначення рівня біологічного та соціального взаємодії існуючої, тому анімалістичний жанр має надавати розширення.

У розділі 1 проведено історичний аналіз стану наукової проблеми, етапів розвитку анімалізму та використано загальну класифікацію анімалістичного жанру. У розділі 2 уточнено класифікацію анімалістичних зображень та вивчено різні анімалістичні жанри. У розділі 3 вивчено практичні аспекти зображення тварин у дизайні урбаністичного середовища, представлено творчий досвід світових та українських митців, проведено уяву перспектив художника-анімаліста Юрія Чичаєва. У розділі 4 здійснено дизайн-розробку анімалістичних зображень в середовищі інтер'єру.

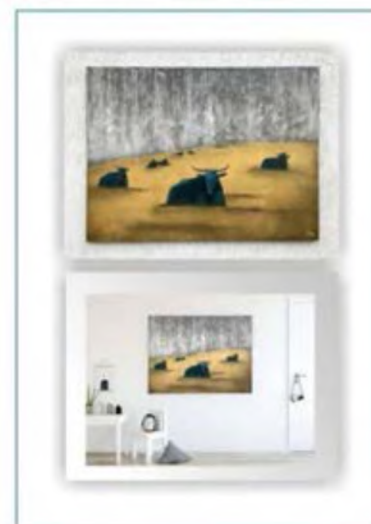
Ключові слова: анімалізм, анімалістичний жанр, дизайн, урбаністичне середовище, тварини, стріт-арт, художник-анімаліст.

Рис. В.4. Планшет демонстраційної графіки №1

Рис. В.5. Планшет демонстраційної графіки №2

Дизайн-розробка анімалістичних зображень в середовищі інтер'єру

Патріотичний мурал стріт-арт

Даний мурал про щоденний, щогодинний пошук хороших новин, вісточок, натків про перемогу в цій божевільній війні. Думки людей, як рідко з газет, як афірмації, заряджають весь цивілізований світ бажаними новинами про перемогу України.

Авторський проєкт стріт-арт

ПРОЄКТ
PEOPLE OF THE CITY.

це мурали цікавих людей міста Луцьк, в планах інші міста і країни.

Рис. В.6. Планшет демонстраційної графіки №3

Рис. В.7. Цілісна композиція демонстраційної графіки